

การจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ใ้รับการนิเทศ
แบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอนและแบบปกติ

ปริญญานิพนธ์

ของ

นันทา โพธิ์คำ

2 ก.ย. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

กันยายน 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(ดร.พัฒนา ชัยพงศ์)

.....กรรมการ

(ศศ.อาวุธ วัฒนสิน)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(ดร.พัฒนา ชัยพงศ์)

.....กรรมการ

(ศศ.อาวุธ วัฒนสิน)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.วิไล อัมสมบุญ)

บัณฑิตวิทยาลัยขออนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่...16...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ. 2534.

ประกาศนุญการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาในการให้คำแนะนำ และช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.พัฒนา ชัยพงศ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาวุธ วัฒนสิน กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และอาจารย์โล อัมสมบุญ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ กุรุฑนะ และคณาจารย์แผนกการศึกษา ปฐมวัยทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ราตี ทองสวัสดิ์ อาจารย์พนิต วัฒนไธ อาจารย์ นงเยาว์ แสงเพ็ญแซ อาจารย์อุไรรัตน์ วังเกษม อาจารย์เอื้องฟ้า สมบัติพานิช และ อาจารย์อัญชลี ไสยวรรณ ที่ให้ความช่วยเหลือและช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณฝ่ายประชาสัมพันธ์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ศูนย์บริการสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ อาจารย์กัญญา เกตุกล้า อาจารย์สุนทรภรณ์ อนันตมพหงส์ และอาจารย์ศิริวรรณ หิพยอพร ที่ให้ความช่วยเหลือ และช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการจัดทำแบบโพรโทคอล ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณ คณะศึกษานิเทศก์อำเภอเมืองร้อยเอ็ด และครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ ๆ และน้อง ๆ ทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจต่อผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ ผู้บังคับบัญชา ตลอดจนผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน

นันทา โพธิ์คำ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็ก	
ระดับก่อนประถมศึกษา	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา	28
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	44
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	46
การสร้างเครื่องมือ	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	60
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	60
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	60
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	62
อภิปรายผล	62
ข้อสังเกตได้จากการศึกษาค้นคว้า	64
ข้อเสนอแนะทั่วไป	65
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก ก -การวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ของแบบสังเกตพฤติกรรม	
การจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก	76
-การวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลม	
ของครูชั้นเด็กเล็ก	76
ภาคผนวก ข -แผนการนิเทศการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก	87
-ตัวอย่างบทโทรทัศน์ในการจัดทำเพาพอร์ทสนธิ์การสอนกิจกรรม	
ในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก	87
-แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก	87
ภาคผนวก ค -รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	110
-รายชื่อโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง	112
-รายชื่อครูในกลุ่มตัวอย่าง	113
-รายชื่อผู้ช่วยวิจัย	114
ประวัติของผู้วิจัย	115

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงแบบแผนการทดลอง	51
2	แสดงเวลาที่ใช้ดำเนินการนิเทศ	53
3	การเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของ ครูชั้นเด็กเล็กระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนทำการทดลอง	57
4	การเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลม ของครูชั้นเด็กเล็กระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	58
5	การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก ภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง	59
6	การหาความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลม ของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอนและ ครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ	77
7	ตารางคะแนนดิบ (X) ของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์ สำหรับการสอน ก่อนการทดลอง	81
8	ตารางคะแนนดิบ (X) ของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติก่อนการทดลอง	82
9	ตารางคะแนนดิบ (X) ของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์ สำหรับการสอน หลังการทดลอง	83
10	ตารางคะแนนดิบ (X) ของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ หลังการทดลอง	84
11	แผนการนิเทศการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก	88

ภูมิหลัง

เด็กในวัยก่อนประถมศึกษา คือวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เป็นวัยที่มีการพัฒนาทุก ๆ ด้าน คือทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้น การส่งเสริมการเลี้ยงดู และการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ถูกต้อง และเหมาะสมสอดคล้องกับ วัยของเด็ก จึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญยิ่ง รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษา ในระดับนี้เป็นอย่างดี จึงได้กำหนดเป็นแนวนโยบายของรัฐในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 โดยมุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยนี้ ให้มีความพร้อมทุก ๆ ด้าน ก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาต่อไป (แผนการศึกษาแห่งชาติ. 2520 : 7 - 10)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาทั้งในรูปแบบของชั้นอนุบาลศึกษา หลักสูตร 2 ปี และชั้นเด็กเล็กหลักสูตร 1 ปี เพื่อบริการให้แก่เด็กทั่วประเทศได้ถึงร้อยละ 32.02 ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 6 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 14) แต่การจัดการศึกษาในระดับนี้ ยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก ดังจะเห็นได้จาก ผลการวิจัยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ศึกษาในปี 2530 และพบว่า การจัดการศึกษาระดับอนุบาลมี ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน หลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียนการสอนที่ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ยิ่งไปกว่านั้นครูมีปัญหาในเรื่องการใช้เทคนิคการสอน การประเมินผล และการควบคุมชั้นเรียนมากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2530 : 37 - 39) และจากการศึกษาของ ชูติมา ลวสุตนันท์ (2525 : 116) พบว่า สมรรถภาพที่ครูอนุบาลขาดมากที่สุดคือ สมรรถภาพด้านทักษะในการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ การใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรม และประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

ในปี 2532 กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งเป็นการกำกับติดตามภาคสนาม โดยเน้นที่พฤติกรรมการสอนของครูในระดับก่อนประถมศึกษาในการจัดกิจกรรม 6 กิจกรรมหลัก ซึ่งได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) และกิจกรรมเกมการศึกษา นั้น ผลปรากฏว่า ครูผู้สอนจัดกิจกรรมในวงกลมได้น้อยมาก โดยจัดได้เป็นอันดับสุดท้ายของกิจกรรมหลักทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 75) จึงพอจะสรุปได้ว่า ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษายังคงขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมในวงกลม และจากการศึกษาสำรวจของ สมพร ศรีใส (2532 : 109 - 110) ก็พบผลในทำนองเดียวกันว่า ตัวครูเองมีปัญหากับการจัดกิจกรรมในวงกลม และมีความต้องการในการพัฒนาการจัดกิจกรรมในวงกลมให้ดีขึ้น

การพัฒนาการจัดกิจกรรมของครูในระดับก่อนประถมศึกษา สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การอบรม การศึกษาดูงาน และการนิเทศการศึกษา ฯลฯ สำหรับการนิเทศการศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 2) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาชั้นเด็กเล็กว่าจะช่วยให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องของการจัดกิจกรรม น้อมศรี เทพ และคนอื่นๆ (2527 : 85 - 86) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนชั้นเด็กเล็ก ในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การพบปะสนทนาเพื่อให้คำปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กเป็นกิจกรรมการนิเทศที่มีประโยชน์มากที่สุด สำหรับครู ส่วนความต้องการของครูระดับก่อนประถมศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศพบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กมีความต้องการที่จะสังเกตการสอนและต้องการการสาธิตการสอนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมพร ศรีใส (2532 : 109 - 110) ที่พบว่า รูปแบบการนิเทศ 3 อันดับแรกที่ครูต้องการมากที่สุดคือ การให้คำปรึกษาหารือ การประชุมปฏิบัติการ การสังเกตการสอน และการสาธิตการสอน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการพบปะสนทนา เพื่อให้คำปรึกษาหารือ การสังเกตการสอน และการสาธิตการสอน เป็นรูปแบบการนิเทศที่มีความจำเป็นและสำคัญยิ่งสำหรับครูระดับก่อนประถมศึกษา

การพบปะสนทนาเพื่อให้คำปรึกษาหารือเป็นรูปแบบการนิเทศที่มีจุดประสงค์เพื่อให้คำแนะนำ
ปรึกษาหารือ และกระตุ้นให้ครูปรับปรุงการสอน เป็นวิธีการที่ให้โอกาสผู้นิเทศได้ทำงานเป็น
รายบุคคลกับครูในปัญหาด้านการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก ซึ่งการนิเทศแบบนี้จะได้ผลมากที่สุดหาก
ใช้คู่วิธี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 12) อีกทั้งเป็นรูปแบบ
การนิเทศที่ปฏิบัติกันมานานแล้วในโรงเรียนต่าง ๆ (กิตติมา ปรีดีคิลก. 2532 : 284) ในการ
วิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้การนิเทศในลักษณะ เช่นนี้เป็นรูปแบบการนิเทศแบบปกติเพื่อใช้นิเทศการจัด
กิจกรรมในวงกลม 5 วิธี ซึ่งได้แก่ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต
การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม

ส่วนการสังเกตการสอนและการสาธิตการสอนเป็นรูปแบบการนิเทศที่มีจุดประสงค์เพื่อให้
ครูได้เห็นตัวอย่างการสอนที่ดีและถูกต้อง อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่สามารถช่วยแก้ปัญหาการจัดกิจกรรม
การสอนให้ครูเป็นรายบุคคลได้คือวิธีหนึ่ง (กิตติมา ปรีดีคิลก. 2532 : 285) การสาธิต
การสอนคือการให้ครูมีโอกาสดูสังเกตการสอนของผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้เห็น ได้เรียนรู้วิธีสอน
และกระบวนการสอนที่ดีของผู้อื่นและนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับตน (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 47) นักการศึกษาต่างประเทศ เช่น สตูปส์ และคนอื่น ๆ
(Stoops and others. 1978 : 223 - 226) ได้กล่าวถึงการสาธิตการสอนว่าเป็นกิจกรรม
ที่มีประโยชน์สูงสุด ส่วน ลูซิโอ และแมคเนล (Lucio and Mcneil. 1962 : 26) ได้กล่าวถึง
การสาธิตการสอนว่า ที่สถานศึกษาอาจดำเนินการเอง หรือเป็นผู้จัดให้มีการสาธิตการสอนเพื่อ
แสดงวิธีสอนและการใช้อุปกรณ์ใหม่ ๆ ในห้องเรียน

ในปีพุทธศักราช 2527 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 81)
ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของศูนย์เทศบาลก่อนประถมศึกษา พบว่า ศูนย์เทศบาลความเชี่ยวชาญ
และชำนาญการในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งปัญหานี้ได้
สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการในการบริหารและการนิเทศการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา
และระดับประถมศึกษาของทุกเขตการศึกษา ที่พบว่า การนิเทศการศึกษายังเป็นปัญหาอยู่มาก
เพราะศูนย์เทศบาลทักษะ เทคนิควิธีการ และเครื่องมือในการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 194 - 222) ดังนั้นเพื่อจัดการปัญหาและ

เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับศูนย์ฯ จึงเห็นสมควรให้จัดทำเครื่องมือให้กับศูนย์ฯ เพื่อใช้ในการนิเทศการสอนให้กับครูในระดับก่อนประถมศึกษาต่อไป

เทปโทรทัศน์เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีความนิยมกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะเป็นสื่อที่ให้ผลทางการเรียนรู้สูงถึง 88 % ของการรับรู้ของมนุษย์ เช่นเดียวกับโทรทัศน์ (Edgar Dale. 1956 : 134) นอกจากนี้ เทปโทรทัศน์ยังสามารถใช้ในการสาธิตได้อย่างตรงจุดหมาย และจำกัดความผิดพลาดในการสาธิตเชิงเนื้อหา (เปรี๊ยะ ภูมิ. 2515 : 3 - 4) ซึ่งหมายถึง ไม่ว่าจะถูกเมื่อใดยังคงได้ภาพและเนื้อหาชัดเจน เช่นเดิม อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง เพิ่มประสิทธิภาพในการสอน และประหยัด (ไพโรจน์ ศรีธนะกุล. 2528 : 3) ดังนั้นเทปโทรทัศน์จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการนิเทศ โดยการบริหารเทปโทรทัศน์ การจัดกิจกรรมในวงกลมของครูผู้ชำนาญการสอน 5 วิธี ซึ่งได้แก่ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้ดูการสอนที่ถูกต้องและนำไปปรับใช้ในการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากสภาพปัจจุบัน การนิเทศเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพของครูในระดับก่อนประถมศึกษา มีปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวนี้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่ารูปแบบกิจกรรมการนิเทศการศึกษา 2 รูปแบบ คือ การนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอน และการนิเทศแบบปกติ จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กแตกต่างกันหรือไม่? อย่างไร? ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมในวงกลมให้กับครูในระดับก่อนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอน และครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ

แบบฉบับ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบผลการนิเทศแบบใช้เทคโนโลยีโทรทัศน์สาธิตการสอน และการนิเทศแบบปกติที่มีต่อการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กซึ่งจะช่วยให้ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาได้แนวทางในการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ
อีกวิธีหนึ่ง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 20 คน

2. ระยะเวลาในการทดลอง

ทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือรูปแบบการนิเทศ 2 รูปแบบ

3.1.1 การนิเทศแบบใช้เทคโนโลยีโทรทัศน์สาธิตการสอน

3.1.2 การนิเทศแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม คือประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศ หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูชั้นเด็กเล็ก
ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมในวงกลมได้อย่างถูกต้องและเกิด
ประสิทธิภาพในการนิเทศครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การนิเทศ 2 รูปแบบ คือ การนิเทศแบบใช้เทคโนโลยีโทรทัศน์
สาธิตการสอน และการนิเทศแบบปกติ

1.1 การนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอน หมายถึง รูปแบบการนิเทศ
ที่ศูนย์เทปโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการนิเทศครูชั้นเด็กเล็กเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในวงกลม
5 วิธี ซึ่งได้แก่ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และ
การเล่นเกม โดยศูนย์เทปโทรทัศน์ส่งผลการสาธิตการสอนของผู้อำนวยการสอนจากเทปโทรทัศน์
หนึ่งเพื่อช่วยให้ครูได้เห็นเทคนิควิธีการสอนที่ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมใน
วงกลมให้กับเด็กได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

1.2 การนิเทศแบบปกติ หมายถึง รูปแบบการนิเทศที่ศูนย์เทปโทรทัศน์ไปพบปะสนทนากับ
ครูชั้นเด็กเล็กเพื่อให้คำปรึกษาหารือและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในวงกลม 5 วิธี ซึ่งได้แก่
การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม โดย
ศูนย์เทปโทรทัศน์ให้คำปรึกษาหารือและให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมในวงกลมด้วยตนเอง โดยให้คำปรึกษา
หนึ่งเพื่อช่วยให้ครูได้เข้าใจเทคนิควิธีการสอนที่ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมใน
วงกลมให้กับเด็กได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2. การจัดกิจกรรมในวงกลม หมายถึง กิจกรรมที่เด็กส่วนใหญ่มารวมกันเพื่อทำกิจกรรม
เดียวกัน และเป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับเนื้อหาของหน่วยการสอน การจัดกิจกรรมในวงกลมที่ใช้ใน
การทดลองครั้งนี้ 5 วิธี ซึ่งได้แก่ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติ
การทดลอง และการเล่นเกม ซึ่งแต่ละวิธีจะใช้เวลาในการจัดกิจกรรมประมาณ 20 นาที

3. ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลม หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรม
ในวงกลมของครู ซึ่งจัดได้สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กของกองวิชาการ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่พุทธศักราช 2533 และจัดได้ถูกต้องตาม
วิธีการจัดกิจกรรมในวงกลม 5 วิธี ซึ่งได้แก่ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต
การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม โดยมีการจัดสภาพห้องเรียนที่ดี มีการจัดเตรียมและใช้สื่อ
อุปกรณ์อย่างพอเพียงและเหมาะสม มีการจัดประสบการณ์และกิจกรรมได้อย่างถูกต้องและราบรื่น และ
มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมใน
วงกลมของครูชั้นเด็กเล็กทุกวัยที่สร้างขึ้น

4. ครูชั้นเด็กเล็ก หมายถึง ครูที่ทำการสอนชั้นเรียนสำหรับเด็กอายุ 5 - 6 ปี หรืออายุก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ 1 ปี ที่จัดชั้นเรียนขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

5. ชั้นเด็กเล็ก หมายถึง ชั้นเรียนสำหรับเด็กอายุ 5 - 6 ปี หรืออายุก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ 1 ปี ที่จัดชั้นเรียนขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1.1 ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1.3 ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็ก ระดับก่อนประถมศึกษา

2.1 การจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กระดับก่อนประถมศึกษา

2.2 รูปแบบการจัดประสบการณ์และกิจกรรมในวงกลม

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมในวงกลม

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

3.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

3.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

3.3 หลักการนิเทศการศึกษา

3.4 รูปแบบกิจกรรมการนิเทศการศึกษา

3.5 เป้าหมายที่สัมพันธ์กับการสาธิตการสอนเพื่อการนิเทศการศึกษา

3.6 ปัญหาในการนิเทศการศึกษา

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1. ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กในวัยนี้เป็นระยะที่กำลังพัฒนาทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม การอบรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในระยะต้นของชีวิตนี้ จะเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพประชากร อย่างไรก็ตาม การพัฒนาของเด็กในระดับก่อนประถมศึกษา จะเป็นไปได้นานอ้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม วรรณาท รัตกุลไทย (2530 : 1 - 4 ; อ้างอิงมาจาก Nathalic Masse. 1975 and Bloom. 1964) กล่าวว่า เด็กทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กชาติใด ภาษาใด หากได้รับสิ่งแวดล้อมที่ดีแล้วย่อมจะมีสติปัญญาสูง เฉลียวฉลาด ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อม ซึ่งเริ่มตั้งแต่การให้อาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ การให้ออกาสได้รับตามประสาทสัมผัส ใต้อสงเคต คิต พิจารณาและลงมือทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเริ่มบทที่จะสร้างเสริมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ที่ถูกต้องให้กับเด็กในระดับก่อนประถมศึกษาจะปรากฏเป็นคุณลักษณะที่ดี และจะคงอยู่ในตัวเด็กได้ดีกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงหันมาสนใจการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษากันมาก สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐโคตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับนี้เป็นอย่างมาก เช่นกัน จึงได้กำหนดเป็นแนวนโยบายของรัฐในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 โดยมุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยนี้ให้มีความพร้อมทุก ๆ ด้าน ก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษาต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : ๑)

ปัจจุบันนี้การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของไทยได้ขยายกว้างขวางขึ้น ทั้งที่จัดโดยหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชน เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย กรมการศาสนา สำนักงานการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย สมาคมและมูลนิธิต่าง ๆ โดยจัดในรูปแบบที่เหมาะสมกับความจำเป็นของท้องถิ่น เช่น ชันอนุบาลศึกษา ชันเด็กเล็ก ฯลฯ ทั้งนี้โดยมุ่งที่จะปลูกฝังให้กุลบุตรกุลธิดาที่อยู่ในวัยก่อนประถมศึกษามีนิสัยอันดีงามพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

สรุปไว้ว่าการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเน้นให้ความสำคัญและจำเป็น
อย่างยิ่ง จึงจะเห็นได้จากนโยบายของรัฐ และความร่วมมือของหลายหน่วยงานที่จัดการศึกษาให้แก่
เด็กในวัยนี้ ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ดังกล่าวข้างต้น

2. จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

นักการศึกษาหลายท่านได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ระดับก่อน
ประถมศึกษาไว้หลายทัศนะ ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกัน บางลักษณะ สันติผล (มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช. 2524 : 31) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
จุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยเกี่ยวกับการกิน การเล่น การออกกำลังกาย
และการพักผ่อนอย่างถูกต้อง ตลอดจนรู้จักระวังรักษาตัวให้พ้นจากโรคภัย และอุบัติเหตุ
2. เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีงาม รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนและรู้จัก
อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกตและมีไหวพริบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
สามารถแสดงออก ชื่นชอบต่อความไพเราะ และสิ่งสวยงามต่าง ๆ

4. เพื่อฝึกให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสให้สัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมและเคลื่อนไหว
ร่างกายได้อย่างถูกต้อง

5. เพื่อให้เด็กรู้จักปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง

ราตี ทองสวัสดิ์ (2529 : 19 - 20) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการจัด
การศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา คือความพร้อมในการเรียนของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา
ซึ่งมีองค์ประกอบคือ ความพร้อมทางด้านร่างกาย ความพร้อมทางสติปัญญา ความพร้อมทางอารมณ์
จิตใจ และสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความพร้อมทางด้านร่างกาย ประกอบด้วย การบังคับกล้ามเนื้อใหญ่ และ
กล้ามเนื้อเล็ก ประสาทสัมผัส การเจริญเติบโต สุขภาพอนามัย และบุคลิกภาพ

2. ความพร้อมทางด้านสติปัญญา ประกอบด้วย

- 2.1 ความรู้พื้นฐานทางภาษา คือความพร้อมในการฟัง พูด อ่าน และเขียน

2.2 ความรู้พื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ คือทักษะ การเปรียบเทียบ การจัดประเภทสิ่งของ การเรียงลำดับเหตุการณ์ การจำแนกความเหมือนและความแตกต่าง และการนับรูขของจำนวน 1 - 10

2.3 การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. ความพร้อมด้านอารมณ์-จิตใจ และสังคม คือความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ความอดทน อดกลั้น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเมตตา กรุณา ความมั่นใจใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความร่าเริงแจ่มใส มารยาทเรียบร้อย การใช้วาจาที่ไพเราะ การมีวินัยในตนเอง การตรงต่อเวลา การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การยอมรับและเข้าใจเมื่อกระทำผิด การรู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและการรู้จักรักษาความสะอาด

พัฒนา ชัยพงศ์ (2529 : 1) จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาคือ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา และการที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายนี้ มีแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. พัฒนาการทางร่างกาย

- 1.1 พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เช่น วิ่ง กระโดด คลาน ลาก ดึง ฯลฯ
- 1.2 พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เช่น ปั่น จิก ตัก ปะ ประคอง ฯลฯ
- 1.3 พัฒนาประสาทสัมผัส เช่น จิก ปะ รอย ฯลฯ
- 1.4 สุขนิสัย อนามัย เช่น การระวังรักษาความสะอาด ฯลฯ

2. พัฒนาการทางอารมณ์ - จิตใจ ให้ความสุขในการเล่น และผ่อนคลายความตึงเครียดโดยกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ศิลปะ ร้องเพลง ฟังนิทาน ฯลฯ รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเองในการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติคุณธรรมและจริยธรรม มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

3. พัฒนาการทางสังคม ให้มีระเบียบวินัย การเล่นและการทำงานกลุ่ม การรู้จักรอคอย การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง

4. พัฒนาการทางสติปัญญา เน้นการสังเกต โดยการมอง การฟัง การดม การชิม และการสัมผัส การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ความจำ การฝึกพูดและการเพิ่มพูนคำศัพท์

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาก่อนที่จะเข้าเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา อีกทั้งเป็นการปลูกฝังนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดีงามให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป

3. ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 38 - 39) ในด้านสภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า มีปัญหา ดังนี้

1. ในด้านการจัดการศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายหรือแผนงานในจังหวัดน้อย มีความแตกต่างในเรื่องมาตรฐานคุณภาพของการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน มีการลงทุนจัดการศึกษาซ้ำซ้อนกันของหน่วยงานต่าง ๆ การศึกษาระดับอนุบาล และเด็กเล็กยังไม่ครอบคลุมถึงเด็กที่ยากจน

2. ในด้านการบริหาร ปรากฏว่า หน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มีการติดต่อเกี่ยวข้อง และช่วยเหลือกันน้อยมาก มีการติดตามผลการปฏิบัติงานน้อยและมีความซ้ำซ้อนของเขตบริการแต่ละหน่วยงานพอสมควร

3. ในด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูมีปัญหในเรื่อง วิธีการสอนในเรื่องการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนและในเรื่องการควบคุมชั้นเรียนมาก

สำหรับการจัดการศึกษาขั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 3 - 4) ได้วิจัยพบว่า มีปัญหาและจุดอ่อนคือ

1. ปัญหาการใช้หลักสูตรของครู ทำให้เกิดแนวการสอนต่างกันเพราะครูบางคนใช้หลักสูตรของโรงเรียนอนุบาล บางคนใช้หลักสูตรที่เขตการศึกษาจัดทำ บางคนใช้หลักสูตรและวิธีสอนเช่นเดียวกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. ครูชั้นเด็กเล็กต้องการเข้ารับการศึกษาดูงาน เรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน

3. การจัดการเรียนการสอน สภาพและบรรยากาศในห้องเรียน ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก

4. การวัดและประเมินผลยังไม่มียุทธวิธีที่แน่นอนและเชื่อถือได้

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 92 - 93) ได้ทำการวิจัยและประเมินผลโครงการนำร่องการจัดชั้นเด็กเล็กในพื้นที่ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ พบว่า มีปัญหาในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กดังนี้

1. ครูสอนชั้นเด็กเล็กไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา หลักการวัดผลและประเมินผลชั้นเด็กเล็ก

2. ครูสอนชั้นเด็กเล็กไม่สามารถปฏิบัติตามตารางกิจกรรมประจำวันและแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กได้

3. ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก

4. ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน

5. ครูที่ผ่านการอบรมการสอนชั้นเด็กเล็กแล้วย้ายไปสอนโรงเรียนอื่น จึงต้องจัดครูที่ไม่ผ่านการอบรม มาสอนแทน

6. นักเรียนส่วนใหญ่ขาดงาน ขาดแคลนเครื่องนุ่งห่ม อาหาร และยารักษาโรค ทำให้อุปสรรคต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ และขาดเรียนบ่อย

7. งบประมาณไม่เพียงพอกับความจำเป็นในการจัดชั้นเด็กเล็ก

8. ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้และประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กและขาดเครื่องมือในการนิเทศ

9. ผู้ปกครองเด็กไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กที่มุ่งให้เตรียมความพร้อมมากกว่าการสอนอ่าน เขียน เรียนเลข

10. สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ ในห้องเรียนเด็กเล็กไม่เพียงพอ
11. ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนมากขาดทักษะในการสอนชั้นเด็กเล็ก
12. ผู้บริหารไม่ให้ความสนใจชั้นเด็กเล็กเหมือนชั้นอื่น ๆ
13. ครูและบุคลากรไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการสอนชั้นเด็กเล็ก
14. ขาดคู่มือเนื้อหาการศึกษาชั้นเด็กเล็ก

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา โดยเฉพาะการจัดชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษานั้นยังคงมีปัญหาคือต้องการความช่วยเหลือ และปรับปรุงแก้ไขอย่างรีบด่วนอยู่หลายประการ เช่น การจัดการศึกษา การบริหารการศึกษา การขาดแคลนสื่อ และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม การใช้แผนการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็ก การวัดผลประเมินผล และการนิเทศ รวมทั้งการไม่เข้าใจ ในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของบุคลากร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา

1. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กระดับก่อนประถมศึกษา

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เจริญพัฒนาไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น การจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้กับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา จึงเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ของครู ควรจัดหลายรูปแบบ เช่น การเล่าเรื่อง การแก้ปัญหา การสาธิตและการทดลอง การแสดงบทบาทสมมุติ การเล่นเกม การศึกษานอกสถานที่ การจัดมุมในห้องเรียน ตลอดจนการใช้แหล่งวิทยาการต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ในบรรยากาศที่ไม่ใช่ในห้องหรือกับเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2527 : 14 - 23) และกระทรวงศึกษาธิการ (2528 : ข 1 - 2) ได้ให้หลักการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กระดับก่อนประถมศึกษาดังนี้

1. เป็นประสบการณ์ที่มุ่งปลูกฝังเด็กให้มีความรู้พื้นฐานที่ค้ำคูณคุณธรรมและจริยธรรม
2. เป็นประสบการณ์ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้

เหมาะสมกับวัย

3. เป็นประสบการณ์ที่มุ่งสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนให้แก่เด็ก
4. เป็นประสบการณ์ที่มุ่งเตรียมเด็กให้มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์

สังคมและสติปัญญา ก่อนเข้าเรียน ระดับประถมศึกษา

5. ในหนึ่งสัปดาห์ต้องมีเวลาการจัดประสบการณ์ไม่น้อยกว่า $17\frac{1}{2}$ ชั่วโมง
เวลาพักรับประทานอาหารและพักผ่อนไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง

6. ในปีการศึกษาหนึ่งควรมีเวลาเปิดเรียนไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 9) ได้กล่าวถึง
การจัดประสบการณ์ และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กระดับก่อนประถมศึกษาดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็ก ตอบสนองความต้องการ
และความพอใจของเด็ก

2. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน ให้สัมพันธ์กันโดยจัด
สัดส่วนให้เหมาะสมกับระยะเวลาของกิจกรรม

3. จัดกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในสิ่งที่ป็น
รูปธรรม ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการแก้ปัญหา

4. จัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่สามารถยืดหยุ่นได้เหมาะสมกับสภาพ
ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

5. จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้อยู่ร่วมกันทั้งที่เป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และเป็น
รายบุคคล

พัฒนา ชัยพงศ์ (2529 : 10 - 18) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ (2533 : 18 - 26) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อ
พัฒนาเด็กระดับก่อนประถมศึกษา สอดคล้องกันว่า ควรจัดตามตารางกิจกรรมประจำวันและมี
แนวการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

ตารางกิจกรรมประจำวัน

08.00 - 08.15 น.	รับเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกคำพูดเด็ก พาเด็กไปห้องน้ำ
08.15 - 08.30 น.	เคารพธงชาติ และสวดมนต์
08.30 - 08.40 น.	สำรวจการมาโรงเรียน สันทนา และตรวจสอบสุขภาพ
08.40 - 09.00 น.	กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.00 - 10.00 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุม
10.00 - 10.10 น.	พัก (รับประทานอาหารว่าง)
10.10 - 10.30 น.	กิจกรรมในวงกลม
10.30 - 11.00 น.	เล่นกลางแจ้ง
11.00 - 12.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
12.00 - 14.00 น.	นอนพักผ่อน
14.00 - 14.20 น.	เก็บพืชนอน ล้างหน้า
14.20 - 14.30 น.	พัก (รับประทานอาหารว่าง)
14.30 - 14.50 น.	เกมการศึกษา
14.50 - 15.00 น.	เตรียมตัวกลับบ้าน

สรุปได้ว่า แนวการจัดกิจกรรมประจำวัน ในแต่ละวันจะมีกิจกรรมหลัก

6 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ควรให้เด็กได้เริ่มเคลื่อนไหวและแสดงออกด้วยตนเองทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้เด็กคิดวิธีการเคลื่อนไหว ทั้งที่มีการเคลื่อนที่และไม่เคลื่อนที่ รวมทั้งให้คิดหาทางตามจินตนาการ อาจจะมีการใช้สื่ออื่น ๆ ประกอบการเคลื่อนไหว ทั้งในส่วนที่เป็นกิจกรรมพื้นฐานและส่วนที่สัมพันธ์เนื้อหา

1.1 กิจกรรมพื้นฐาน เป็นการฝึกทดลองถึงสัญญาณที่จะใช้ในการเคลื่อนไหว และใช้จังหวะ เช่น เคาะ 1 ครั้ง ให้ "เดิน" เคาะ 2 ครั้ง ให้ "หยุด" เคาะจังหวะเร็ว ให้เปลี่ยนตำแหน่ง หรือเปลี่ยนท่า เป็นต้น

1.2. กิจกรรมสัมพันธ์เนื้อหา

1.2.1 ให้เด็กแสดงท่าทางเลียนแบบคำสั่งต่าง ๆ หรือบุคคลที่สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์

1.2.2 ร้องเพลง หรือเล่าเรื่องให้เด็กฟัง และให้เด็กคิดท่าทางเคลื่อนไหวต่าง ๆ เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์

1.2.3 ครูสร้างบรรยากาศให้เด็กมั่นใจที่จะแสดงออก

1.2.4 หลังจบกิจกรรมเข้างั้วหะครูควรให้เด็กพักสั่บหนึ่ง ๆ ก่อนจะทำกิจกรรมอื่นต่อไป

2. กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) กิจกรรมสร้างสรรค์หรือกิจกรรมศิลปะศึกษาเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจและความสามารถของตน กิจกรรมสร้างสรรค์นี้ต้องจัดให้เด็ก ๆ ทุกวัน อาจจะเป็นการวาดภาพ ระบายสี การพิมพ์ภาพ การปั้น ฉีก ตัด ปะ การร้อย และการประดิษฐ์ เป็นต้น ครูอาจจะจัดวันละ 3 - 4 กิจกรรม เพื่อให้เด็กได้เลือกทำอย่างน้อยวันละ 2 กิจกรรม และหมุนเวียนกันไปตามความสนใจของเด็กแต่ละคน

3. กิจกรรมในวงกลม คือกิจกรรมที่เด็กส่วนใหญ่มาร่วมกัน เพื่อทำกิจกรรมเดียวกัน เช่น การฟังนิทาน การทดลองต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งสัมพันธ์กับเนื้อหาของหน่วยการสอน การจัดที่นั่ง ควรจัดให้นั่งตามความพอใจ ยกเว้นในกรณีที่เด็กไม่ค่อยสนใจครู จึงควรจัดให้นั่งใกล้ ๆ การจัดที่นั่งในรูปของวงกลม วงรี ครึ่งวงกลม หรือรูปเกือกม้า จะช่วยให้เด็กทุก ๆ คนได้มองเห็นสื่ออุปกรณ์ได้ทั่วถึง และสามารถมองเห็นหน้าครูเวลาครูพูด อุปกรณ์ควรมีจำนวนเพียงพอับเด็ก และถ้าเป็นภาพ ควรมีขนาดใหญ่ พอที่เด็กทั้งกลุ่มจะสามารถมองเห็นได้ทั่วถึง การจัดกิจกรรมในวงกลมไม่ควรจะจัดยาวนานเกินไป เพราะเด็กในวันนี้มีช่วงความสนใจสั้น

4. กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้ออกกำลังกายกลางแจ้ง ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีสุขภาพดี การเล่นกลางแจ้งอาจจะมีการเล่นน้ำ การเล่นทราย การเล่นในบ่อน ตุ๊กตา การเล่นเครื่องเล่นสนาม ฯลฯ

5. กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นสื่อประเภทเกมที่มีรูปแบบ วิธีการและกฎเกณฑ์ ในการเล่นกำหนดไว้เด่นชัด เกมการศึกษาจัดให้เด็กเพื่อส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ของเด็กและ ยังช่วยทบทวนเนื้อหาในหน่วยการสอนอีกด้วย

6. กิจกรรมการเล่นตามมุม คือการให้เด็กได้เล่นตามมุมต่าง ๆ ตามความสนใจ เช่น การเล่นในมุมบ้าน มุมหนังสือ มุมบล็อก การเล่นเกมการศึกษา การเล่นในมุม วิทยาศาสตร์ หรือธรรมชาติ เป็นต้น

สรุปได้ว่า กิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรม เป็นการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็ก ได้มีโอกาสพัฒนาทุก ๆ ด้านตามความสามารถของตน กิจกรรมบางกิจกรรมจะช่วยพัฒนาเด็ก เป็นรายบุคคลได้ซึ่งเป็นลักษณะของกิจกรรมเดี่ยว ได้แก่ กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมการเล่นตามมุม และกิจกรรมเกมการศึกษา สำหรับกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นลักษณะของทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่มอยู่ด้วยกัน โดยเด็ก จะมีอิสระในการคิดอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย แต่ยังคงอยู่ภายในกติกา และสัญญาณที่ครู ใดตกลงกับเด็กไว้ ส่วนกิจกรรมในวงกลมจะเป็นกิจกรรมที่เด็กทุกคนทำกิจกรรมเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้โดยต้องคอยฟังคำสั่งของครูและได้รับความสนใจอย่างใกล้ชิดจากครู หัวถึง กิจกรรมในวงกลมอาจจะจัดในรูปแบบของการเล่านิทาน การทดลองปฏิบัติการ การพาไป ทัศนศึกษาภายในบริเวณโรงเรียน การเล่นเกม และการสาธิต ซึ่งรูปแบบการสาธิตให้เด็กดูนั้น จะเป็นการพัฒนาระยะความสนใจของเด็กได้ดียิ่ง

กิจกรรมทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เป็นกิจกรรมที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ได้กำหนดไว้เป็นตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูในการจัด กิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างครบถ้วน ดังที่ได้ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในระดับนี้

2. รูปแบบการจัดประสบการณ์และกิจกรรมในวงกลม

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กในกิจกรรมในวงกลมนั้นจะนำ เนื้อหาและรายการประสบการณ์จากแนวการจัดประสบการณ์มาบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมพัฒนาการทุก ๆ ด้าน และมีการจัดหลายรูปแบบ

เช่น การอธิบาย การสนทนาและอภิปราย การปฏิบัติการทดลอง การสาธิต การเล่นเกม การเล่านิทาน การศึกษานอกสถานที่ ฯลฯ ซึ่งครูควรใช้กิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ตามความสามารถที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 22 - 25) แต่ละรูปแบบมีรายละเอียด ดังนี้

การอธิบาย

สุวัฒน์ มุทฺธเมธา (2523 : 170) ได้ให้ความหมายการอธิบายว่า หมายถึง การอธิบายข้อความที่สอน การอธิบายเพื่อเปรียบเทียบ การอธิบายเพื่อขยายความ ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีสอนโดยการบอกและนิยามใช้กันมากในทุกระดับชั้น

วิธีสอนด้วยการอธิบายนั้นสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

1. เมื่อเรื่องที่จะเรียนนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจตอนใดตอนหนึ่งของเรื่องเสียก่อนจึงจะเข้าใจเรื่องทั้งหมดได้

2. เมื่อมีการอธิบายของครูจะทำให้เด็กเรียนเข้าใจเรื่องนั้นได้ดีและใช้เวลาน้อยกว่าวิธีอื่น ๆ

3. เมื่อแนวความคิดหรือหลักการนั้นจะเรียนรู้โดยการอธิบาย

4. เมื่อใช้วิธีอื่นแล้วได้ผลไม่คุ้มค่ากับเวลาและค่าใช้จ่ายที่เสียไป

(บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กนิยาวงศ์. 2527 : 187)

ซึ่งจำรัส น้อยแสงศรี (2520 : 6) ได้กล่าวถึงข้อดีของวิธีสอนนี้คือ ประหยัดเวลา ครูสามารถนำไปใช้ในการทบทวน สรุปหรือใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน นักเรียนมีโอกาสทบทวนเนื้อหาได้มาก

การสนทนาและอภิปราย

หมายถึง วิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างครูกับเด็กหรือเด็กกับเด็กด้วยกันเอง โดยที่ครูเป็นผู้ประสานงาน

กรณีการ พวงเกษม (2522 : 20) ได้กล่าวว่า การสนทนาและอภิปราย เป็นการพิจารณาสำรวจและตรวจสอบหัวข้อเรื่องที่จะเรียนหรือปัญหาที่จะหาคำตอบ โดยมี การพิจารณาอย่างรอบคอบจากหลายฝ่าย โดยที่ผู้ร่วมการสนทนาและอภิปรายทุกคนมีสิทธิจะ แสดงความคิดเห็น

ประโยชน์ของการสนทนาและอภิปราย

1. ทำให้ครูทราบความสามารถของนักเรียนที่ตนสอนในด้านการพูด
2. ฝึกการพูดและการฟังของนักเรียน
3. ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้รักการค้นคว้าหาความรู้
4. ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
5. ส่งเสริมในการทำงานหมู่ (นอมอุคิ จงพฤษะ. 2517 : 48)

การปฏิบัติการทดลอง

วิธีสอนแบบปฏิบัติการทดลอง หมายถึง การที่นักเรียนได้ทำงานโดยที่ค้นพบด้วย ตัวเขาเอง ภายใต้การแนะนำของครู นักเรียนทุกคนมีโอกาสทำการทดลองทั่วถึงกัน เพื่อจะได้ ศึกษาข้อเท็จจริงด้วยตนเอง (วินิจ เกตุขำ. 2522 : 161)

ขั้นตอนของการสอนแบบปฏิบัติการทดลอง

1. ขั้นปฐมนิเทศและเร้าความสนใจ (Orientation and Motivation)
ในขั้นนี้เป็นการพิจารณาธรรมชาติของงาน จุดมุ่งหมาย และการวางแผนงาน ความเข้าใจ แจ่มแจ้ง ในสิ่งที่จะทำ จะช่วยให้ผู้เรียนไม่ต้องเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์
2. ขั้นปฏิบัติการ (Work Period) ผู้เรียนทุกคนอาจทำงานปัญหาเดียวกัน หรือคนละปัญหาก็ได้ ในช่วงนี้จะเป็นการทำงานภายใต้การนิเทศ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นสิ่งที่จะต้องนำมาพิจารณาในการจัดมอบหมายงาน

3. ขั้นสรุปกิจกรรม (Culminating Activities) อาจใช้การอภิปราย การรายงาน การจัดนิทรรศการผลงาน และอธิบายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือการค้นพบของผู้เรียน (กาญจนา เกียรติประวุฒิ. ม.ป.ป. : 141 - 142)

ประโยชน์ของวิธีสอนแบบปฏิบัติการทดลอง

1. นักเรียนเกิดความเข้าใจจริง เพราะได้ลงมือปฏิบัติการ
2. นักเรียนเกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. ทำให้นักเรียนสนใจ เกิดความสนุกสนาน (นอมวุฒิ จงพฤษะ. 2517 : 46)

การสาธิต

การสาธิตคือ การแสดงการทำให้เห็น การทำให้รู้ การชี้แนะให้ทำตาม เป็น การกรูยทางไปสู่การเรียนรู้เบื้องต้น การจัดประสบการณ์แบบสาธิต เป็นวิธีสอนแบบหนึ่ง ที่ช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในการเรียน เพราะเป็นการเรียนจากประสบการณ์ตรง จะทำให้ ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีกว่าการฟังคำบรรยาย คำบอกเล่าของครู (นอมวุฒิ จงพฤษะ. 2517 : 41)

ลำดับขั้นการสาธิต

1. ขั้นเตรียม

- 1.1 ครูศึกษาเนื้อหาบทเรียนอย่างละเอียด
- 1.2 ตั้งจุดมุ่งหมายสำหรับการสาธิตทุกครั้ง
- 1.3 ชักชวนการสาธิตมาเป็นอย่างดี
- 1.4 จัดสถานที่สำหรับการสาธิตให้พร้อมและต้องคำนึงถึงการมองเห็น

ของเด็ก

- 1.5 จัดโต๊ะเก้าอี้ภายในห้องให้เด็กได้มีโอกาสมองเห็นอย่างทั่วถึง

2. ขั้นสาธิต

- 2.1 ครูบอกเรื่องราวที่จะสาธิตให้นักเรียนทราบ
- 2.2 ครูบอกชื่ออุปกรณ์แต่ละอย่างให้นักเรียนรู้จัก

2.3 ครูสาธิตทีละขั้นตอนอย่างช้า ๆ เพื่อให้เด็กดูได้ทัน

2.4 ครูคอยสังเกตนักเรียนในชั้นว่ามองเห็นทั่วถึงหรือไม่

3. ขั้นสรุป

3.1 ให้นักเรียนสรุปจากที่เห็นตามลำดับขั้น

3.2 สันทนาและให้นักเรียนลองทำดูบ้างว่าทำได้ถูกต้องหรือไม่

4. ขั้นวัดผล

ศึกษามปญหาต่าง ๆ จากเด็ก (นอมฤติ จงพยุหะ. 2517 : 41 - 43)

ประโยชน์ของการสาธิต

1. ทำให้นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียน
2. นักเรียนได้เห็นการสาธิตพร้อม ๆ กันทั้งห้อง
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ฝึกให้นักเรียนรู้จักสังเกต รู้จักคิดหาเหตุผล และรู้จักสรุปหลักเกณฑ์ได้
5. ป้องกันอันตรายจากการทดลองเรื่องที่อาจเป็นอันตรายได้ (สุเทพ อ่อนใส.

2523 : 92 - 93)

การเล่นเกม

ประกาศร โล่ห์ทองคำ และคนอื่น ๆ (2522 : 57) ได้กล่าวถึงเกมหรือการเล่นว่าเป็นสถานการณ์ในการสอนอย่างหนึ่งที่กำหนดกติกาการเล่น กำหนดกระบวนการเล่น เพื่อให้ผู้เล่นได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์ มีความสนุกสนาน และในขณะเดียวกันก็จะนำเอาแง่คิดหรือความคิดเห็นจากการเล่นนำไปวิเคราะห์วิจารณ์ในชั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ต่อไป การเล่นเกมจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ช่วยให้ผู้สอนได้ทราบพฤติกรรมของผู้เรียน

การเลือกเกมประกอบการสอน

ดิลล์ (Dill. 1969) ได้เสนอแนวทางในการพิจารณาเลือกและข้อปฏิบัติในการควบคุมเกมไว้ดังนี้

๑. เกมบนตองเหมาะสมกับผู้เล่น มีความสลับซับซ้อนที่จะสร้างความสนใจของผู้เล่น แต่ไม่ซับซ้อนมากเกินไป

๒. เกมบนตองรางวัลต่อการควบคุม เกมที่ซับซ้อนมากอาจจะเป็นการทำลายความสนใจของผู้เล่นได้

๓. เนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่เกมสอนตองเห็นได้ชัด

๔. ผู้เล่นตองเคารพกฎเกณฑ์ การสร้างเกมตองได้รับความเชื่อถือจากผู้เล่น มิฉะนั้นการเล่นเกมจะไม่เกิดผล และไร้ประโยชน์

ประโยชน์ของการจัดประสบการณ์แบบการเล่นเกม

แกรมป์ และคนอื่น ๆ (Gramb and others. 1970 : 251) ได้เหตุผลของการใช้เกมประกอบการสอนว่า มีประโยชน์เพราะ

๑. เกมทำให้สภาพจำใจของห้องเรียนเปลี่ยนเป็นสภาพสนุกสนาน
๒. เกมทำให้วัสดุที่ผู้เรียนคุ้นเคยมีความสัมพันธ์แบบใหม่
๓. เกมจูงใจให้นักเรียนที่ไม่สนใจบทเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน
๔. เกมช่วยให้นักเรียนที่ไม่สนใจบทเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน

การเล่นนิทาน

นิทานคือ เรื่องราวที่เล่าสู่กันมาหรือมีผู้แต่งขึ้นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือเพื่อสอนคนในเรื่องของการดำรงชีวิต เนื้อเรื่องในนิทานอาจเป็นเรื่องเหลือเชื่อ ไม่สมเหตุสมผล หรือเป็นเรื่องแสดงอิทธิทธิปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะนิทานเป็นเรื่องที่มุ่งให้ความเพลิดเพลินเป็นส่วนใหญ่ (รัชณี ศรีไพรวรรณ. 2516 : 37)

ศิริกาญจน์ โกศลภัก (2520 : 38) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของนิทานที่มีต่อเด็กว่า นิทานที่เด็กฟังมักจะเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่เป็นสิ่งที่ประโยชน์ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์แก่เด็ก คือ

๑. ช่วยในเด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มีที่พึ่งทางใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะขณะที่ฟังนิทานเด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ฟัง เช่น เรื่องนางฟ้า เรื่องสัตว์ต่าง ๆ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับธรรมชาติ

3. ช่วยให้เด็กได้รู้จักโลกจากแง่มุมเล็ก ๆ น้อย ๆ จากนิทานที่ได้อ่าน

4. การฟังนิทานทำให้เด็กได้หย่อนคลายความตึงเครียด ได้รับความเพลิดเพลิน ความสดชื่น และความรู้จากเรื่องที่ได้อ่าน จะฝังใจเด็กทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อโลกและชีวิต

นอกจากนี้ท่านยังช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่เด็กหลายประการคือ

1. เพื่อสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็ก เพราะเด็กชอบฟังนิทาน
2. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินทั้งผู้เล่าและผู้ฟัง
3. เพื่อช่วยให้เด็กได้คำนึงถึงและสร้างจินตนาการในเรื่องฟังและเรื่องจริง
4. เพื่อช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ตึงเครียดจากการเรียน
5. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง
6. เพื่อส่งเสริมในด้านมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม ศีลธรรม และมีเจตนาที่ดี
7. เพื่อส่งเสริมในด้านมนุษยสัมพันธ์ทางภาษาของเด็ก
8. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา

จริยศึกษา ฯลฯ

9. เพื่อให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเล่านิทานแสดงความคิดเห็นและสนทนา
10. เพื่อช่วยกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจอยากอ่านหนังสือ (จิ๋ววรรณ กินาวงศ์.

2526 : 124 - 125)

การศึกษานอกสถานที่

การศึกษานอกสถานที่ หมายถึง การศึกษานอกห้องเรียนเป็นการพานักเรียนไปศึกษาดูชีวิตจริง สถานที่จริง สิ่งของที่ต้องการศึกษา วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานอกสถานที่ก็คือ ให้เด็กเรียนรู้ประสบการณ์ตรงกับสถานที่ วัตถุ บุคคล โรงงาน เครื่องมือ แหล่งแร่ และ

สิ่งที่ศึกษาจริง ๆ โดยมีเงื่อนไขว่า สิ่งเหล่านั้นไม่สามารถนำมาไว้ในห้องเรียนได้ เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เป็นประโยชน์ (ทองทิพย์ วรรณทัศน์ และคนอื่น ๆ . 2522 : 99)

ชาญชัย อินทรประวัติ (2522 : 89) ได้แบ่งการศึกษานอกสถานที่ออกเป็น 3 ชนิด ตามระยะทาง คือ

1. การศึกษานอกสถานที่ในระยะทางใกล้ ๆ (Mini - Trip) หมายถึง การนำนักเรียนไปยังสถานที่อื่น ซึ่งยังคงอยู่ภายในบริเวณโรงเรียน

2. การศึกษานอกสถานที่ในระยะทางขนาดกลาง (Midi - Trip) หมายถึง การนำนักเรียนไปศึกษาในบริเวณชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียน ซึ่งสามารถที่จะเดินทางเท้าไปได้สะดวก

3. การศึกษานอกสถานที่ในระยะทางไกล (Maxi - Trip) หมายถึง การไปศึกษานอกสถานที่ที่จะต้องใช้ยานพาหนะ และต้องเสียเวลาอย่างน้อย 1 วันขึ้นไป ทองทิพย์ วรรณทัศน์ และคนอื่น ๆ (2522 : 100) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษานอกสถานที่ ดังนี้

1. เด็กได้รับประสบการณ์ตรง คือ ได้เห็น ได้ดู ได้คลำ ได้สัมผัส
2. เป็นสิ่งช่วยให้นักเรียนอยากรู้ อยากเห็น ไม่เกิดความเบื่อหน่าย
3. สามารถนำเอาสิ่งที่ได้เห็นมาปรับปรุงโรงเรียน และชุมชนที่ตนเองอยู่

ให้ดีขึ้น

4. ทำให้สังคมของเด็กกว้างขวางยิ่งขึ้น
5. สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หรือสถานที่

ที่ไปศึกษา

กล่าวโดยสรุป การจัดการประสบการณ์และกิจกรรมโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นจัดอยู่ในรูปของการปฏิบัติการทดลอง การสาธิต การสนทนาและอภิปราย การอธิบาย การเล่นเกม การเล่านิทาน หรือการศึกษานอกสถานที่ ฯลฯ แต่ละวิธีจะมีข้อดีแตกต่างกันไป ฉะนั้นในการจัด

กิจกรรมในวงกลมสำหรับเด็กจึงต้องคำนึงถึงเด็กเป็นหลักสำคัญและหมุนเวียนรูปแบบของประสบการณ์และกิจกรรม ทั้งนี้เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนวิธีการเรียนรู้และเสาะแสวงหาวิธีการที่ตนพอใจ และเหมาะสมกับตนเองได้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมในวงกลม

งานวิจัยต่างประเทศ

ปี ค.ศ. 1977 ไบรแอนท์ และฮังเกอร์ฟอร์ด (Bryant and Hungerford. 197 : 44 - 49) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์กลวิธีสอนความคิดรวบยอดและคำนิยามทางสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาลโดยทดลองสอนเรื่องสิ่งแวดล้อมและปัญหาภาวะใช้เวลาดทดลองสอน 1 เดือน ผลปรากฏว่า นักเรียนอนุบาลสามารถสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับผลสืบเนื่องของสิ่งแวดล้อม และสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และได้อภิปรายผลเพิ่มเติมว่า ข้อค้นพบนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากวาระเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่นนี้ในระดับอนุบาลมีน้อยมาก และการสอนเช่นนี้ก็มีใช้สิ่งที่กระทำได้โดยง่าย ความสำเร็จในการสร้างความคิดรวบยอดและคำนิยามขึ้นอยู่กับการพัฒนาแบบการสอนด้วย ผู้สอนจะต้องให้ความรู้อย่างพอเพียง และต้องกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น สิ่งที่สำคัญที่ควรพิจารณาอีกคือ ต้องสอนให้เด็กเข้าใจสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะสอนถึงผลสืบเนื่องของปัญหาสิ่งแวดล้อม

ดิกสัน และคนอื่น ๆ (Dixon and others. 1977 : 367 - 373)

ได้ศึกษาเด็ก 4 กลุ่ม ในจำนวน 3 กลุ่ม ที่ได้รับการเล่นนิทานโต้แย้ง หลังจากได้ทำกิจกรรม คือฟังนิทานแล้วมีการสนทนา หรือพาไปศึกษานอกสถานที่ หรือแสดงบทบาทเลียนแบบตัวละคร และอีกกลุ่มหนึ่งฟังนิทานโดยไม่มีการสนทนา ผลการทดลองพบว่า ในการฟังนิทานนั้น ถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปตวยจะพัฒนาความคิดต่าง ๆ ได้ดีที่สุด แสดงว่า หลังจากเด็กได้ฟังนิทานแล้วถ้าเด็กได้มีการสนทนาเล่าเรื่อง ได้ไปศึกษานอกสถานที่ และได้มีการเลียนแบบตัวละคร จะพัฒนาการคิดได้ดีกว่าเด็กที่ฟังนิทานโดยไม่มีการสนทนา

ต่อมาในปี ค.ศ. 1978 คอว์วิน (Corwin. 1978 : 6584-A - 6585-A)

ได้เปรียบเทียบวิธีสอนแบบปฏิบัติการโดยใช้การทดลองกับวัสดุอุปกรณ์ เทคนิคการหัดกระทำกับ

วิธีสอนเดิม ซึ่งใช้วิธีบรรยาย - อภิปราย ไม่มีกิจกรรมปฏิบัติการเลย ทดลองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มทดลองเรียนจากวิธีสอนที่มีกิจกรรมปฏิบัติการรวม 18 กิจกรรม ประกอบกับการศึกษาจากตำรา กลุ่มควบคุมเรียนจากวิธีสอนแบบบรรยาย อภิปราย ผลการวิจัยพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกด้านเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ นักเรียนและครูในกลุ่มทดลองมีความเป็นทางบวกต่อการใช้กิจกรรมปฏิบัติการ และมีการลงความเห็นว่าการทดลองและวัสดุอุปกรณ์ช่วยให้นักเรียนเกิดจินตนาการเห็นภาพและเข้าใจสิ่งทั้งปวงเรขาคณิต

งานวิจัยในประเทศ

ในปี 2530 สรรชัย ศรีสุข (2530 : 68 - 69) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กิจกรรม เกม นิทาน และปริศนาคำทาย เพื่อส่งเสริมองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม เกม นิทาน และปริศนาคำทาย มีความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ไม่แตกต่างกันและนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรม เกม นิทาน และปริศนาคำทายหลังการสอนมีความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ สูงกว่าก่อนการสอน

ต่อมาในปี 2533 วไลพร พงษ์ศรีทัศน์ (2533 : 64 - 68) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารกับแบบปกติที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารกับแบบปกติ มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองกับแบบปกติมีทักษะการสังเกต การสื่อความหมาย การลงความเห็น และการหาความสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และในปี 2533 ปาริชาติ อรุณศักดิ์ (2533 : 46) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการคิดแบบอเนกนัย ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นเกมที่ไม่นับเรื่องสมบูรณ์และการเล่นเกมที่

ตามปกติ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่โตขึ้นทัน โดยวิธีการเล่าที่ไม่จบเรื่องสมบูรณ์และ โดยวิธีการเล่าแบบปกติ มีการคิดแบบอนันต์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย พอสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์และ กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาจะพบมากในรูปแบบของการปฏิบัติการทดลอง การเล่านิทาน การเล่นเกม การสาธิต และการสนทนาและอภิปราย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

1. ความหมายของการนิเทศการศึกษา

บุญชู สาธิต (2526 : 232) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ในการแนะนำครู และผู้อื่น ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาให้รู้จักวิธี ปรับปรุงการสอนหรือให้ การศึกษา

อาคม จันทสุนทร (2527 : 2) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการจัด กิจกรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน หรือทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงาน ของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้ายคือการศึกษาของ เด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน ชาร์ มัลลีย์ (2527 : 19) ได้ให้ความหมายของ การนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษา คือความพยายามอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่างที่จะ ช่วยส่งเสริมในการศึกษามีคุณภาพทั้งด้านการเรียนการสอน สำหรับ สังคี อุทรานันท์ (2530 : 12) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2528 : 3) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา ขึ้นเด็กเล็กไว้ว่า หมายถึง การทำงานร่วมกันของผู้นำและผู้รับการนิเทศ ผู้นำการนิเทศ ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ กิ่งอำเภอ ผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน

และครูชั้นเด็กเล็ก โดยใช้กระบวนการนิเทศการศึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุง เสนอแนะ และ พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก

นักการศึกษาต่างประเทศ เช่น อัดัมส์ และดิกกี (Adams and Dickey. 1953 : 1) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นแผนงานที่จัดทำขึ้นเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน กูด (Good. 1973 : 572) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษาในการแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือการให้การ ศึกษา และไวล์ (Wiles. 1967 : 8) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา คือ การพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนา

จากความหมายของการนิเทศการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติกับครูและบุคลากร ทางการศึกษาในการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนโดยบรรลุตามจุดหมายของ การศึกษาที่กำหนดไว้

2. จุดหมายหมายของการนิเทศการศึกษา

สงัด อุทรานันท์ (2530 : 12 - 14) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศ การศึกษาเพื่อพัฒนาคน โดยการให้คำแนะนำช่วยเหลือคนในหน่วยงานใหม่มีความรู้ความ สามารถในการทำงาน รู้จักสร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประสาน สัมพันธ์ให้เกิดความร่วมมือ สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนสร้างขวัญและ กำลังใจในการทำงาน

สารี มณีศรี (2527 : 43) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือครูให้สอนดีขึ้น ช่วยเด็กให้เรียนดีขึ้น และปรับปรุง โรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ราชี ทองสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ (2529 : 19 - 36) กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา คือ การบรรลุจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาและเจตคติที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อการเรียนการสอนและได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาไว้ 4 ประการคือ

1. เพื่อให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
2. เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเด็ก มองเห็นปัญหาความต้องการและธรรมชาติของเด็ก
3. เพื่อให้ครูได้พัฒนากระบวนการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะเป็นผลให้ครูมีความสามารถ
ดังนี้

3.1 สอนอย่างมีเป้าหมาย มีวัตถุประสงค์ชัดเจน

3.2 มีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนของตนเอง
และประเมินผลงานได้ดีขึ้น

3.3 สามารถประเมินตนเอง รู้จักตนเองมากขึ้นว่าตนเองมีความสามารถ
ใตบางและต้องแก้ไขปรับปรุงความใตบาง

3.4 มีกระบวนการทำงานร่วมกันตามแบบประชาธิปไตย มีลักษณะการเป็น
ผู้นำและผู้ตามที่ดี เป็นที่ยอมรับของคณะครูในโรงเรียน

4. เพื่อให้ครูมีความรัก-ความผูกพัน มีขวัญกำลังใจในการทำงานที่ดีขึ้น เพราะทุกคน
มีศรัทธาต่อกัน ทำให้การปฏิบัติงานได้ผลดีและทำงานด้วยความสุข

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
2528 ก : 3) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่
เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้ประกอบในการวางแผนงาน
บริหารและวิชาการ

2. เพื่อให้ครูในระดับก่อนประถมศึกษา จัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

3. เพื่อให้ครูระดับก่อนประถมศึกษาตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาและสามารถแก้ปัญหาได้

4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจแก่ครูในระดับก่อนประถมศึกษา

5. เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดีระหว่างโรงเรียน

และชุมชน

6. เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานในคานก่อนประถมศึกษาให้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บริกส์ และจัสต์แมน (Briggs and Justman. 1952 : 5 - 19) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจเป้าหมายที่แท้จริงของการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับห้องเรียน

2. ช่วยให้ครูเข้าใจปัญหาและความต้องการของเด็ก ทั้งสามารถหาวิธีการช่วยให้เด็กสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

3. ช่วยเสริมสร้างความเป็นผู้นำให้กับครู

4. ช่วยให้ครูมีขวัญดี ร่วมมือทำงานกับกลุ่มอย่างมีความสุข

5. ช่วยพัฒนาความสามารถในวิชาชีพครู

6. ช่วยให้ครูได้ทำงานตามความถนัดและความสนใจ

7. ช่วยปรุมนิเทศครูใหม่

8. ช่วยให้ครูรู้จักประเมินผลการทำงานของตนเอง ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ของนักเรียน

9. ช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนของนักเรียนและหาทาง

ช่วยเหลือต่อไป

10. ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

11. ช่วยให้ชุมชนเข้าใจในปัญหาของโรงเรียนและนักเรียน เพื่อจะได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา

12. ช่วยป้องกันไม่ให้ชุมชนเข้าใจผิดและใช้ครูโดยไม่มีเหตุผลสมควร

ส่วนอดัมส์ และดิกกี (Adams and Dickey. 1953 : 22 - 31) ได้กำหนด

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ 6 ข้อคือ

1. ช่วยให้ครูค้นพบและรู้วิธีทำงานด้วยตนเอง

2. ช่วยให้ครูรู้จักวิธีวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง โดยให้รู้ว่าอะไรเป็นปัญหาและจะหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้นได้อย่างไร

3. ช่วยให้ครูเกิดความมั่นคงในอาชีพ

4. ช่วยให้ครูเกิดความคุ้นเคยกับแหล่งวิชาการ และสามารถนำไปใช้ให้เป็น

ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

5. ช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการเรียนการสอนของโรงเรียนและให้การ

สนับสนุนโรงเรียน

6. ช่วยให้ครูเข้าใจปรัชญาและความจำเป็นของการศึกษา

กล่าวโดยสรุปแล้ว จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือการมุ่งที่จะพัฒนาครู

ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. หลักการนิเทศการศึกษา

บาร์ เบอร์ทัน และบรูคเนอร์ (Barr, Burton and Brueckner. 1947 : 45)

ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการดังนี้

1. การนิเทศการศึกษามีความถูกต้องตามหลักวิชา (Theoretically)

คือการทำการนิเทศตามทฤษฎี วัตถุประสงค์และนโยบาย ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่จะนิเทศ โดยเฉพาะนิเทศตามความเป็นจริงและกฎเกณฑ์เรื่องนั้นและควรมีวิวัฒนาการทั้งด้านเครื่องมือ วิธีการ โดยมีจุดมุ่งหมาย นโยบาย ที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific) คือควรคำนึงการนิเทศอย่างมีลำดับ มีระเบียบ และมีวิธีการในการศึกษา ปรับปรุง ประเมินผลสิ่งต่าง ๆ ในขอบเขตของงานนั้น ทั้งนี้หมายความว่าความร่วมนำกันกระบวนการนิเทศและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศ การสรุปความควรได้มาจากการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างเป็นปรนัย มีความถูกต้องแน่นอน เชื่อถือได้ และมีระเบียบมากกว่าการสรุปจากความคิดเห็น

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic) คือจะต้องเคารพในบุคคลและความแตกต่างของแต่ละบุคคล และพยายามส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้มีการร่วมมือและใช้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้อยู่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด ควรใช้เวลาในน้อยที่สุด และอำนาจนั้นจำเป็นต้องได้จากหมู่คณะ

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creatives) คือควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลแล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาซึ่งความสามารถนั้นอย่างสูงสุด ควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

บุญไชย สาร (2519 : 275 - 276) ได้ให้หลักการในการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งใช้ความชำนาญ ความอดทน และความพากเพียรเป็นอย่างยิ่ง และเนื้องานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลและสติปัญญา ศึกษาวิเคราะห์จึงต้องทำงานโดยอาศัยเหตุผลและสติปัญญา

วินัย เกษมเศรษฐี (2521 : 7 - 26) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. หลักสภาพผู้นำ คือการใช้อิทธิพลของบุคคลทำให้บรรดาผู้เป่าประสงค์
2. หลักความร่วมมือ คือการรวมพลังเพื่อเหตุร่วมกัน
3. หลักการเห็นใจคือการคำนึงถึงบุคคลอื่นในทางดี
4. หลักการสร้างสรรค์ คือการใช้พลังในการผลิตหรือมีความคิดใหม่
5. หลักบูรณาการ คือการรวมสิ่งที่มีอยู่กระจัดกระจายให้เข้าสู่ภาวะสมบูรณ์

6. หลักมุ่งชุมชน คือการแสวงหาปัจจัย มาปรับปรุงชุมชนให้ดีขึ้น
7. หลักการวางแผน คือการวิเคราะห์และหาทางแก้ไขปัญหาในอนาคต
8. หลักการศึกษชุมชน คือการจัดที่พร้อมอยู่เสมอที่จะสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป
9. หลักวัตถุประสงค์คือ คุณภาพที่เป็นผลจากหลักสภาพความจริง

สำหรับ รองรัตน์ อิศรภักดี (2521 : 6 - 7) มีความเห็นว่าหลักการที่สำคัญ

ของการนิเทศการศึกษาควรประกอบด้วย

1. การแสวงหาแนวทางที่จะกระตุ้นให้เกิดความคิดและปฏิบัติการทางสร้างสรรค์
2. ควรให้อีกาสแก่ทุกคนใ้บรรลุผลตามวุฒิภาวะของเขา โดยมีใ้ให้ท้าทายเอาแต่ใจ

หรือถือหลักวิชาเป็นเกณฑ์ จนบุคคลอื่นตามไม่ทัน

3. ให้แต่ละคนมีโอกาสนเสนอผลงานตามความสามารถ ไม่ปล่อยให้คนใดหรือหมู่ใด

ถูกขาด ความเป็นผู้นำในการทำงาน

4. สนับสนุนใ้ทุกคนมีส่วนร่วมออกความคิดเห็น ตัดสินใจชี้ขาดในการแก้ปัญหา

โดยเฉพาะการตัดสินใจชี้ขาดที่มีผลถึงขั้นนี้ด้วย

5. ขอมรับนับถือความแตกต่างของแต่ละคน และใช้ความแตกต่างนั้นเป็นสื่อ

ประกอบการพิจารณาการปฏิบัติงาน หรือการมอบหมายงานแก่บุคคลนั้น

6. ขอมรับความสำคัญของครูในสภาพการเรียนของโรงเรียน และขอมรับใ้ครู

ใ้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่ครูใ้ประสบมา

7. พยายามใ้ครูมีความสำนึกในความมั่นคงในอาชีพการทำงาน มีกำลังใจ

มีมานะที่จะปฏิบัติหน้าที่ มีความพอใจในผลสำเร็จของงาน มีใจกล้าหาญและยุติธรรมในการสำรวจ
ดูความสามารถและความบกพร่องของตนเองเพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

8. ทำให้มีพัฒนาการนโยบายการนิเทศการศึกษา และความมุ่งหมายของการจัด

การศึกษา

9. นำเอาความรู้ที่เกี่ยวกับธรรมชาติของเด็ก กระบวนการเรียน ระเบียบ

สภาของสังคม ความสัมพันธ์ของมนุษย์และการพัฒนาการของหลักสูตรวิชาที่หมายใ้ให้เกิดประโยชน์
แก่การเรียน

10. ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมมือในการทดลองและค้นคว้าทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาและนำผลที่ได้มาใช้ให้เกิดผลดี

11. ขอมรับในความสำคัญของการวางแผนระยะยาว การประเมินและสนับสนุนกระบวนการทั้งกล่าวด้วย

จากทัศนะของนักการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องยึดหลักการการนิเทศที่สำคัญอยู่หลายประการ อาทิ การนำหลักการประชาธิปไตยไปใช้ในการนิเทศ หลักการของวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา หลักการสร้างสรรค์ หลักความถูกต้องตามหลักวิชาการ หลักการวางแผนและการร่วมมือที่ดี ตลอดจนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการอยู่เสมอ

4. รูปแบบกิจกรรมการนิเทศการศึกษา

สตูปส์ และคนอื่น ๆ (Stoops and others. 1978 : 223 - 226)

ได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศไว้หลายประการดังนี้

1. การมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลสูงสุด ควรยึดความต้องการของครู การเรียน ประสบการณ์ บุคลิกและการตัดสินใจของครูปฏิบัติเป็นหลัก
2. การสาธิตการสอน เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์สูงสุดและจำเป็นต้องวางแผนอย่างรอบคอบ ควรแจกแผนการสอนล่วงหน้าและเน้นให้เห็นจุดสำคัญของเทคนิคการสอนที่สาธิต มีการอภิปรายการสาธิตและวิเคราะห์ผลการสาธิต
3. การพัฒนาหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่จะทำให้ครูมีโอกาสร่วมมือกันเป็นกิจกรรมที่ให้ผลอย่างสูงและสำคัญยิ่ง
4. การพัฒนาคู่มือการสอน กิจกรรมนี้มุ่งจะให้ครูไปปรับปรุงการสอนของตนเอง
5. การห้องเพื่อการศึกษาในห้องเรียน เป็นกิจกรรมที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูด้วยกัน และครูกับนักเรียน
6. การประชุมปฏิบัติการเป็นกิจกรรมที่ครูร่วมมือกันแก้ปัญหาของครูเอง หรือปัญหาวิชาที่ตลอดจนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

7. การเชื่อมเขียนชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่ครูจากชั้นเรียนหนึ่งไปสังเกตการสอนอีกชั้นเรียนหนึ่ง ทั้งนี้อาจอาศัยการวางแผนที่ดี และภายหลังการสังเกตแล้วควรมีการวิเคราะห์การสังเกตนั้นด้วย

8. การอ่านเอกสารวิชาชีพ เป็นกิจกรรมที่ดี แต่ครูควรอ่านจากแหล่งหลาย ๆ คน โดยไม่สนใจกับความคิดของผู้หนึ่งผู้ใดแต่นำมาผสมเป็นความคิดของตนเอง

9. การสำรวจชุมชน กิจกรรมนี้จะช่วยให้ครูได้ทราบถึงความต้องการของสังคมและของนักเรียน อันจะเป็นพื้นฐานในการวางแผนโครงการนิเทศการศึกษา

พัส หันนาคินทร์ (2526 : 210 - 211) ได้กล่าวถึงรูปแบบกิจกรรมการนิเทศดังนี้

1. จัดการประชุมชี้แจง หรืออภิปรายปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น เรื่องหลักสูตร วิธีสอนแบบต่าง ๆ ความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา

2. หาทางให้ครูได้อ่านนิตยสารทางวิชาการที่จัดไว้ให้

3. สนับสนุนให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และการวัดผล โดยเฉพาะในระยะก่อนเปิดภาคเรียน

4. สนับสนุนให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติ เพราะผลการวิจัยจะสามารถนำไปปรับปรุงการทำงานของตัวเองให้ดีขึ้น

5. การสาธิตการสอน ซึ่งผู้นิเทศการสอนควรเป็นผู้สาธิตเอง เพื่อให้ครูตระหนักว่าผู้นิเทศนั้นไม่ใช่แค่คนดูเท่านั้น

6. การไปดูการสอนของครูในโอกาสอันควร โดยเฉพาะครูใหม่ การไปดูการสอนนั้น อย่าให้ครูรู้สึกว่าเป็นข้อตำหนิในการสอน แต่ควรพยายามทำให้ครูเกิดความรู้สึกว่ามีปัญหาในการสอน และต้องการความช่วยเหลือแนะนำเพื่อที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 37 - 50) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. การประชุมเพื่อปฐมนิเทศ ครูในระดับก่อนประถมศึกษา คือการประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของโครงการสอนระดับก่อนประถมศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ ในกิจการที่จะต้องปฏิบัติต่อไป การประชุมนี้ควรจรรวมทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง

2. การประชุมกลุ่ม เนื่องจากการกิจของครูมีมากในแต่ละวัน การประชุมครูจึงควรคำนึงถึงประโยชน์และความจำเป็นของการประชุมเป็นสำคัญ ไม่ควรทำให้ครูมีความรู้สึว่าการประชุมนั้นเสียเวลา ในการประชุมกลุ่มเพื่อประโยชน์ในการนิเทศการเรียนการสอน อาจจัดเป็นการพบปะระหว่างผู้นิเทศและครูเป็นกลุ่มย่อย ๆ หรืออาจจัดเป็นการประชุมใหญ่ ๆ เช่น ประชุมระดับโรงเรียน ระดับจังหวัดหรือระดับเขต เป็นต้น

3. การอบรมสัมมนา เป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการเรียนการสอน เป็นวิธีที่เป็นประโยชน์กับครูมาก โดยเฉพาะในเรื่องที่ครูยังมีความรู้น้อย หรือยังมีความเข้าใจในบางเรื่องไม่ลึกซึ้งพอ การได้มีโอกาสพบปะสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่เพื่อนครูด้วยกันจะทำให้ครูสามารถรวบรวมข้อมูลและข้อสรุปต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป

4. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการฝึกอบรมระหว่างทำงานที่ดีที่สุด อีกรูปแบบหนึ่ง โดยที่ผู้เข้าประชุมได้ลงมือปฏิบัติงานแก้ปัญหา หรือศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่มย่อยแทนการนั่งฟังแต่อย่างเดียว ผลของการประชุมปฏิบัติการจะได้เป็นผลงานหรือคำตอบปัญหา โดยที่สมาชิกได้มีส่วนร่วมด้วย

5. การพบปะสนทนา เป็นการนิเทศรายบุคคลอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้นิเทศอาจจะวางแผนในการไปพบปะกับครูเอง หรือเกิดจากความต้องการของครูที่จะขอคำแนะนำจากผู้นิเทศ การพบปะกันระหว่างครู และผู้นิเทศเป็นวิธีการสำคัญที่ให้โอกาสผู้นิเทศได้ทำงานเป็นรายบุคคลกับครูในเรื่องปัญหาทางวิชาการของแต่ละคน การแนะนำเป็นรายบุคคลนี้จะได้ผลมากกว่าหากใช้กฎวิธี ความสำเร็จของการช่วยเหลือขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น เจตคติของครู การวางแผนวิธีพบปะสภาพการณ์ต่าง ๆ

6. การสังเกตการสอน ในการไปสังเกตการสอนของครูในห้องเรียน ผู้สังเกตควรจะทำให้ความเข้าใจกับครูก่อนในเรื่องจุดประสงค์ของการไปสังเกต กำหนดเวลาและวางแผนการสอนร่วมกับครูเพื่อให้เกิดความมั่นใจ ทั้งนี้เพื่อสร้างเจตคติที่ดีในการนิเทศให้แก่ครู

7. การจัดสาธิตการสอน การให้ครูมีโอกาสได้สังเกตการสอนของครูคนอื่น ๆ ซึ่งอาจให้ไปสังเกตการสอนของครูโรงเรียนอื่น จัดตั้งศูนย์สาธิตขึ้น จัดครูที่ชำนาญมาสาธิตการสอนให้ดู หรือการไปสังเกตการสอนของครูชั้นอื่น ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้เห็นและเรียนรู้วิธีสอน การใช้อุปกรณ์ และกระบวนการสอนที่ดีของผู้อื่น เพื่อจะได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสม

การแสดงการสอนหรือการสาธิตการสอนให้ดูเป็นตัวอย่างนี้ ศิษยานุศิษย์ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือครูวิชาการไม่จำเป็นต้องเป็นผู้แสดงเอง แต่อาจเชิญครูหรือผู้อื่นที่เชี่ยวชาญซึ่งมีความสามารถในเรื่องนั้น ๆ เป็นพิเศษเป็นผู้สาธิตให้ครูดู การเชิญผู้ชำนาญ และผู้ที่ได้ทดลองวิธีการสอนใหม่ ๆ ได้ผลมาแสดงการสอนเป็นครั้งเป็นคราวนั้น จะช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในความกระตือรือร้น และลดช่องว่างระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศลงได้มาก

8. การศึกษานอกสถานที่ ผู้นิเทศอาจจัดหาครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้ครูเห็นวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูที่มีผลงานดีเด่น และเป็นที่ยอมรับทั่วไปเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้น มีการเปรียบเทียบและนำแนวความคิดที่ดีมาปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. การบรรยายหรือปาฐกถา คือการเชิญบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นครู ผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายพิเศษเป็นครั้งคราวเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหา หรือเรื่องที่สมาชิกส่วนใหญ่สนใจ เช่น กลวิธีการสอน การจัดกิจกรรมบางประเภท การใช้อุปกรณ์ที่คิดแปลกจากวัสดุเหลือใช้ เป็นต้น

10. การสร้างแบบเรียนหรือเอกสารประกอบการสอน คู่มือครู ชุดการสอน การจัดทำเอกสารที่กล่าวถึงนี้เป็นประโยชน์และช่วยครูผู้สอนได้มาก เพราะครูทั้งหลายมีภาระมากไม่สามารถจะค้นคว้า ทำสื่อการสอนได้ด้วยตนเองหมดทุกอย่าง ฉะนั้น หากผู้นิเทศมีโอกาสช่วยได้ก็นับว่าได้นิเทศตรงจุดตรงปัญหา

กิจกรรมการนิเทศเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การนิเทศการศึกษาบรรลุจุดหมายของการนิเทศ ดังนั้นในการใช้รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งนั้น ผู้นิเทศต้องใช้ภาวะผู้นำที่จะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการปรับปรุงการจักระบวนการของครูในระดับก่อนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. เทปโทรทัศน์กับการสาธิตการสอนเพื่อการนิเทศการศึกษา

เทปโทรทัศน์เป็นสื่อโสตทัศนศึกษาประเภทหนึ่ง ที่มีหลักในการทำงานโดยอาศัยระบบการบันทึกสัญญาณภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหวด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อบันทึกเสร็จก็สามารถนำมาเล่นเทปโทรทัศน์กับเครื่องรับภาพเพื่อเปลี่ยนสัญญาณที่บันทึกไว้ให้กลับเป็นเสียงและภาพเคลื่อนไหว (วิโรจน์ อัมพพิท. 2526 : 43) ปัจจุบันนี้มีผู้นิยมใช้เทปโทรทัศน์กันอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย ทั้งในวงการธุรกิจ การศึกษาและการบันเทิง โดยเฉพาะในวงการศึกษาระดับต่าง ๆ นั้น ใ้คนำเทปโทรทัศน์มาใช้ในการปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนกันมากขึ้น เพราะเทปโทรทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว และเข้าใจบทเรียนได้ง่ายกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ (วิจิตร ภักดิ์รัตน. 2523 : 34)

เกสินี โชติกเสถียร (2533 : 181) ได้กล่าวถึงเทปโทรทัศน์ว่าเป็นอุปกรณ์ที่สะดวกสบายต่อการนำรายการที่บันทึกไว้มาเสนอได้ทุกเวลา อีกทั้งมีคุณค่าต่อการศึกษาดังนี้

1. สามารถที่จะนำการสอนของครูซึ่งอาจเป็นการสาธิตกลับมาฉายซ้ำได้หลายครั้ง
2. สามารถบันทึกการสอนเพื่อนำกลับมาใช้กับชั้นเรียนหลายชั้น โดยไม่ต้องเตรียมการสอนใหม่ ทำให้ทุนแรงถูกลง

3. การบันทึกภาพการสอนของครูหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนแล่นนำมาเปิดทบทวนเพื่อวิเคราะห์และประเมินผล จะได้ปรับปรุงหรือเปรียบเทียบอันจะนำมาซึ่งการสอนที่ดีขึ้น

ไพโรจน์ ศิริภณะกุล (2528 : 3) ได้สรุปคุณค่าของเทปโทรทัศน์ไว้

6 ประการคือ

1. มีประสิทธิภาพในการสื่อสารสูง มีทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกัน
2. สามารถคอยขยายให้นักเรียนดูครั้งละหลาย ๆ คนได้

3. สามารถหาคูณภาพหนึ่งบางชุดหรือชุดซ้ำอีกหรือภาพซ้ำ โดยไม่ทำให้เนื้อเรื่อง

เสียไป

4. ใช้ประกอบการเรียนซ่อมเสริมรายบุคคลหรือรายกลุ่ม
5. ใช้ในการฝึกทักษะการแสดงหรือการสอนของครูได้
6. ครูสามารถสร้างวีดิโอเพนขึ้นเองเพื่อให้ได้วีดิโอเพนการศึกษาตามที่ครู

ต้องการได้

ในด้านการสาธิต ทดลอง หรือการกระทำกิจกรรมบางอย่างนั้น เทปโทรทัศน์ ได้นำมาใช้กันมาก เพราะมีคุณสมบัติที่ดีและเหมาะสมอยู่หลายประการ ดังที่ สุกสวัสดิ์ เกตุบุรุษ (2530 : 14) ได้กล่าวถึงลักษณะเด่นของเทปโทรทัศน์ว่า

1. ใช้สอนเนื้อหาตามหลักสูตรโดยจัดผู้เชี่ยวชาญในแต่ละวิชามาสอน
2. ใช้ในการสาธิตการแสดง
3. ใช้ในการสาธิตการสอน เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีขึ้น
4. ใช้ในการให้ความรู้ในลักษณะของการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนทั่วไป
5. ใช้ในการอบรมบุคคล และการพัฒนาทักษะด้านปฏิบัติ
6. ใช้ในการเสริมสร้างหรือปลูกฝังทัศนคติหรือใช้ในการให้เกิดความคิดรวบยอด

นอกจากนี้ กอร์ดอน (Gordon. n.d. : 60 - 64) ได้กล่าวถึงคุณค่าของ เทปโทรทัศน์ว่า ได้เป็นสื่อที่นิยมใช้กันแพร่หลายเพราะสามารถใช้นับที่การแสดงก่อนนำออกฉายจริง โดยปรับปรุงแก้ไขการแสดงที่ไม่ดีเสียก่อน และบันทึกใหม่ได้เสมอ สามารถบันทึกทั้งภาพ และเสียงได้พร้อมกัน ส่วน เอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale. 1969 : 355) ได้กล่าวว่า เทปโทรทัศน์สามารถบันทึกการกระทำ สามารถแก้ไขและปรับปรุงข้อผิดพลาดของการสาธิตให้ดีขึ้น และยังสามารถนำมาใช้ได้อีกในครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า เทปโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมที่สุดจะนำมาใช้ในการสาธิต การสอนเพราะเป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถจะมองเห็นได้ทั้งภาพและได้ยินทั้งเสียงได้ในขณะเดียวกัน อีกทั้งยังเหมาะสำหรับการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการนิเทศการสอนให้กับครูเพื่อที่ครูจะได้จดจำ ตัวอย่างหรือเทคนิคการสอนที่ดีและถูกต้อง จากการสาธิตของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาฝึกทักษะให้กับตนเองได้

6. ปัญหาในการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในอันที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครู ซึ่งเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติกันเสมอมา แต่ที่ประสบ ปัญหาอยู่มาก คงที่ระเบียน เพชรประสิทธิ์ (2512 : 57) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหา การนิเทศการศึกษาในจังหวัดพระนคร และในจังหวัดใกล้เคียง พบว่า ปัญหาที่สำคัญยิ่งของ ศึกษาานิเทศก์ที่ควรจะได้รับการปรับปรุงมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาการขาดอุปกรณ์ และเครื่องมือในการ นิเทศ ซึ่งเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับการวิจัยของ สัชฌวัณ วรณพงษ์ (2521 : 6) ที่ได้ศึกษาปัญหา การปฏิบัติงานของศึกษาานิเทศก์ในเขตการศึกษา 11 พบว่า ศึกษาานิเทศก์ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ ที่ใช้ในการนิเทศและขาดความคล่องตัวในการทำงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 87 - 88) ได้ทำ การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา พบปัญหาเกี่ยวกับ การนิเทศดังนี้

1. ปัญหาที่ผู้นิเทศพบเมื่อไปเยี่ยมชั้นเรียน

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน เช่น การขาดเรียน การใช้ภาษาถิ่น

ความขาดจน นักเรียนมีหลายกลุ่มอายุและรับนักเรียนมากเกินไป

1.2 ปัญหาครูขาดวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์

1.3 ปัญหาเรื่องการจัดสภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม

2. ปัญหาของผู้นิเทศในการไปนิเทศการสอน

2.1 ผู้นิเทศมีงานมาก ทำให้การนิเทศจำกัดทำได้น้อย

2.2 ผู้นิเทศขาดประสบการณ์และทักษะเกี่ยวกับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

2.3 ผู้บริหารโรงเรียนมีความสนใจการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา

ก่อนหน้านั้น

2.4 ขาดงบประมาณ

ประธาน เสรีรูปญัตติ (2528 : 17) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการนเทศ
การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไว้หลาย
ประการคือ

1. ผู้นเทศขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร หรือแนวการจัดการศึกษา
ก่อนประถมศึกษา

2. ผู้นเทศขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการ กระบวนการนเทศ

3. ผู้นเทศขาดเครื่องมือ และขาดงบประมาณในการนเทศ

4. ผู้นเทศไม่ทราบวิธีการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการนเทศ

5. ผู้นเทศไม่เป็นที่ยอมรับของครู

6. ผู้นเทศขาดทักษะในการมอง การสังเกตและการชักจูงปัญหา

7. ผู้นเทศไม่มีทักษะในการจัดความสำคัญของปัญหา

8. ผู้นเทศขาดคุณลักษณะของการนเทศ

สำหรับคุณลักษณะของการนเทศของผู้นเทศนั้น มานะ เอี่ยมมียะ (2532 : 103)
ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า คุณลักษณะของนเทศนเทศก ในการให้บริการแก่
ครูในด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการผลิตและการใช้สื่อการเรียน
การสอนนั้นอยู่ในระดับน้อยมาก

สรุปได้ว่า การนเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษายังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก
คือ นเทศนเทศก หรือผู้นเทศการศึกษามีงานรับผิดชอบมาก ขาดประสบการณ์และทักษะในการนเทศ
ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนเทศ เนื้อหาการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถม
ศึกษาขาดงบประมาณและขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการนเทศ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนเทศการศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

เทรนเนปโหล (Trennepohl. 1958 : 952) ได้ทำการวิจัยเรื่องความช่วยเหลือ
ในการนเทศการศึกษาตามความต้องการของครูใหม่ในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐแคนซัส สหรัฐอเมริกา

ในปี 1955 - 1956 พบว่า ครูต้องการความช่วยเหลือในการนิเทศการศึกษามากขึ้นกว่าที่ครูเคยได้รับ ครูได้รับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์มากที่สุด ในเรื่องความเข้าใจในสภาพชุมชน และการพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ทางอาชีพ แต่ได้รับความช่วยเหลือน้อยที่สุดในเรื่องความรับผิดชอบที่มีต่อชั้นเรียน การปฐมนิเทศเกี่ยวกับเรื่องระบบโรงเรียน สิ่งที่ครูต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด แต่ได้รับน้อยที่สุดคือ การวางแผนในการสอนเด็กที่เรียนอ่อน และที่เรียนเก่ง สำหรับรูปแบบกิจกรรมการนิเทศ ที่นิเทศใช้มากที่สุดคือ การประชุมก่อนเปิดเรียน การปรึกษาหารือเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม การประชุมครู การจัดทำคู่มือและเอกสารต่าง ๆ ส่วนรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่ครูและศึกษานิเทศก์ต้องการมาก แต่ใช้น้อยก็คือการสังเกตการสอน การประชุมปฏิบัติการ การพบปะเยี่ยมเยียนครูระหว่างโรงเรียน และการสาธิตการสอน

ในปี ค.ศ. 1982 แคมเบล (Campbell, 1982) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่จะช่วยพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูในระดับก่อนประถมศึกษาในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่สนองตอบต่อสภาพท้องถิ่น ความต้องการและปัญหาของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของชุมชนกลุ่มหนึ่งในสังคมอเมริกัน แคมเบลได้นำผลของการวิจัยไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาและใช้เป็นเครื่องมือสำหรับส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยประกอบด้วย ลักษณะของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา รูปแบบกิจกรรมการนิเทศและการฝึกความมีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งรูปแบบกิจกรรมการนิเทศนี้ได้รวมเอาส่วนสำคัญในการนิเทศทั่ว ๆ ไป มาเป็นองค์ประกอบเพื่อให้ได้ซึ่งประสิทธิผลในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น การให้คำปรึกษาหารือ การสังเกตและการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครู การแก้ปัญหาขององค์การ การร่วมมือและคุณค่าแห่งทรัพยากรบุคคล

งานวิจัยในประเทศไทย

งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการกิจกรรมการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษานั้น ยังไม่มีปรากฏมาก่อนแต่จะมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาทั่ว ๆ ไป ดังนี้

ธีรเทพ ทองสถิต (2515 : 5) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครู
ประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อย
ไม่สนองความต้องการของครูในด้านการเยี่ยมनिเทศโรงเรียน การเยี่ยมชมชั้นเรียน สังเกตการสอน
การประชุมครู การแนะนำด้านการเรียนการสอน การแนะนำรายหมวควิชา ครูต้องการให้
ศึกษานิเทศก์ไปช่วย หรือแนะนำบ่อย ๆ ปฏิบัติตนเป็นกันเองกับครู ต้องการให้เข้าเยี่ยมชมชั้นเรียน
ดูการสอน สังเกตการสอน แนะนำวิธีสอนใหม่ ๆ แนะนำวิธีทำอุปกรณ์การสอน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2527 นอมศรี เทพ และคนอื่น ๆ (2527 : 88) ได้ทำการ
วิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศการสอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งทำการศึกษากับ
กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือครูที่สอนชั้นเด็กเล็กในปีการศึกษา 2525 จำนวน 47 คน จาก
33 โรงเรียน ที่อยู่ในโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กในโรงเรียน
ประถมศึกษา และศูนย์เทค จำนวน 158 คน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือระดับโรงเรียน ระดับอำเภอ
และระดับจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์
สำหรับชั้นเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า การพบปะสนทนาระหว่างศูนย์เทคกับครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กเป็น
กิจกรรมที่มีประโยชน์มากที่สุดสำหรับครูนอกจากนั้นคือการเยี่ยมชมชั้นเรียน การสังเกตการสอน
การปรึกษาหารือ การประชุมครู การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพาครูไปเยี่ยมชมชั้นเด็กเล็ก
ที่โรงเรียนอื่นและการชมการสาธิตการสอนชั้นเด็กเล็ก

สรุปได้ว่า การนิเทศการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษา
ระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศนั้นมีหลายรูปแบบ อาทิ การสังเกตการสอน
การพบปะเยี่ยมเยียน การให้คำปรึกษาหารือ การสังเกตการสอน การประชุมครูและการประชุม
เชิงปฏิบัติการ ฯลฯ

สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ว่า

ครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอน และครูชั้นเด็กเล็ก
ที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ มีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการสร้างเครื่องมือ
3. แบบแผนการทดลอง และการดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 20 คน ที่ได้รับทราบจากการประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่ามีปัญหาในการจัดกิจกรรมในวงกลม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด กำลังสอนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

โดยสุ่มจากหนังสือรายชื่อครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเมืองร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2534

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. เทปโทรทัศน์สาธิตการสอนกิจกรรมในวงกลมสำหรับครูชั้นเด็กเล็ก 5 วิธี ซึ่งได้แก่ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก

ใช้ตั้งแต่ปี 1960-1961 ใช้ทั้งหมด 5 ครั้ง

การสร้างเครื่องมือ

1. เทปโทรทัศน์สาธิตการสอนกิจกรรมในวงกลมสำหรับครูชั้นเด็กเล็ก ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2533 เกี่ยวกับเทคนิค และกระบวนการจัดกิจกรรมในวงกลมสำหรับครูชั้นเด็กเล็ก 5 วิธี ซึ่งได้แก่ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม

1.2 เขียนบทโทรทัศน์เกี่ยวกับเทคนิค และกระบวนการจัดกิจกรรมในวงกลมสำหรับครูชั้นเด็กเล็ก 5 วิธี ซึ่งได้แก่ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม กิจกรรมละประมาณ 20 นาที

1.3 นำบทโทรทัศน์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องในด้านเทคนิค วิธีการ และภาษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.3.1 อาจารย์ราชิ ทองสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสน

1.3.2 อาจารย์พนิต วิญญู อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

1.3.3 อาจารย์ยอธูลี ไสยวรรณ อาจารย์วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ

1.4 นำบทโทรทัศน์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยยึดหลักว่าข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นตรงกัน 2 ใน 3

1.5 คัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมจากครูผู้สอนระดับประถมศึกษาเป็นผู้สาธิตการสอนกิจกรรมในวงกลมสำหรับครูชั้นเด็กเล็ก 5 วิธี ซึ่งได้แก่ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม แล้วทำการบันทึกเทปโทรทัศน์

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก ซึ่งมีลักษณะเป็น
แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสังเกตพฤติกรรมการจัด
ประสบการณ์ของครูชั้นเด็กเล็ก

2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครู
ชั้นเด็กเล็ก

2.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กให้ได้
เนื้อหาครอบคลุมจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

2.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กไปให้
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนของเนื้อหาและภาษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม
ต่อไป

ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.4.1 อาจารย์นางเยาว์ แซงเพ็ญแข นักวิชาการ กองวิชาการ
สำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ
2.4.2 อาจารย์อุไรเรือน วชิระเกษม ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด
จังหวัดร้อยเอ็ด

2.4.3 อาจารย์เอื้องฟ้า สมบัติพานิช ศึกษานิเทศก์ หน่วยงานศึกษานิเทศก์
สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ

2.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ครูช่วยวิจัย จำนวน 3 คน ไปทดลองใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน

2.6 นำคะแนนที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกต โดยใช้สูตรหาความเชื่อมั่นของ ฮอยท์ (Hoyt's ANOVA Procedure) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ครูมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมในวงกลมตามที่ท่านสังเกตได้ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

พฤติกรรมที่พบมากที่สุด	คะแนนเท่ากับ 5
พฤติกรรมที่พบมาก	คะแนนเท่ากับ 4
พฤติกรรมที่พบปานกลาง	คะแนนเท่ากับ 3
พฤติกรรมที่พบน้อย	คะแนนเท่ากับ 2
พฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด	คะแนนเท่ากับ 1

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สภาพห้องเรียน					
1.1 มีการจัดเนื้อที่สำหรับทำกิจกรรมในวงกลม					
1.2 จัดบรรยากาศภายในห้องเรียนดึงดูดความสนใจของเด็ก					
รวม					

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. การเตรียมสื่ออุปกรณ์					
2.1 มีการเตรียมสื่ออย่างพอเพียงกับจำนวนเด็ก					
2.2 สื่อเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก					
2.3 ใช้สื่อใดเหมาะสมและสอดคล้องกับเรื่อง ที่สอน					
ฯลฯ					
3. การจัดประสบการณ์และกิจกรรม					
3.1 ลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมราบรื่น					
3.2 จัดกิจกรรมใดถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้อง กับความสนใจของเด็ก					
3.3 เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายใน การพัฒนาทักษะเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก					
ฯลฯ					
4. เทคนิคการเก็บเก็บ					
4.1 มีการใช้หาทางประกอบ					
4.2 มีการใช้เพลงประกอบ					
ฯลฯ					

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. <u>การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน</u>					
5.1 <u>ครูมีความสนใจเด็กอย่างทั่วถึง</u>					
5.2 <u>ครูมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับเด็ก เช่น ยกย่อง</u> <u>ชมเชย</u>					
5.3 <u>ครูมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส และมีอารมณ์คง</u>					
5.4 <u>ครูใช้ภาษาที่ถูกต้อง สุภาพ ชัดเจน</u>					
5.5 <u>ครูส่งเสริมให้เด็กช่วยเหลือตนเองอยู่เสมอ</u>					
รวม					

แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัย

แบบ Randomized Control Group Pretest Posttest Design (สุทธิ วงศ์วัฒนะ.

2528 : 77)

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลอง

กลุ่มทดลองกำหนดแบบสุ่ม	สังเกตก่อนทดลอง สังเกต	ทดลอง	สังเกตหลังทดลอง สังเกต
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1	-	T_2

- ER แทน กลุ่มทดลองที่สุ่มกลุ่มตัวอย่างมาได้
- CR แทน กลุ่มควบคุมที่สุ่มกลุ่มตัวอย่างมาได้
- T_1 แทน การสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูก่อนการทดลอง
- X แทน การทดลองด้วยการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอน
- T_2 แทน การสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูหลังการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูก่อนการทดลอง (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนกิจกรรมในวงกลมสำหรับครูชั้นเด็กเล็ก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้ช่วยวิจัยจำนวน 3 คน เป็นผู้สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการนิเทศเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แผนการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังแผนภูมิต่อไปนี้

กลุ่มควบคุม (การนิเทศแบบปกติ)	กลุ่มทดลอง (การนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอน)
<u>ชั้นนำ</u> ศูนย์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับครูและบอกรูปประสงค์ ในการนิเทศ <u>ชั้นปฏิบัติการนิเทศ</u> ศูนย์เพื่อใช้คำพูดสนทนากับครูเกี่ยวกับ ขั้นตอนและกระบวนการจัดกิจกรรมในวงกลม ในแต่ละวิธี ครึ่งละ 2 วิธี ซึ่งได้แก่ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และ การเล่นเกม โดยหมุนเวียนกันไปจนครบ 8 ครั้ง <u>ชั้นสรุป</u> ศูนย์เพื่อศึกษาร่วมกันสนทนาถึงกระบวนการ จัดกิจกรรมในวงกลมในแต่ละวิธีที่ศูนย์เพื่อ ได้แนะนำไปแล้วอีกครั้งหนึ่งและเปิดโอกาส ให้ครูได้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ	<u>ชั้นนำ</u> 18 เมษายน 8 96 ที่บางพลี ศูนย์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับครูและบอกรูปประสงค์ ในการนิเทศ <u>ชั้นปฏิบัติการนิเทศ</u> ศูนย์เพื่อเปิดเทปโทรทัศน์ให้ครู ซึ่งในเทป โทรทัศน์จะเป็นการสาธิตเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการ จัดกิจกรรมในวงกลมในแต่ละวิธี ครึ่งละ 2 วิธี ซึ่งได้แก่ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม โดยหมุนเวียนกันไปจนครบ 8 ครั้ง <u>ชั้นสรุป</u> ศูนย์เพื่อศึกษาร่วมกันสนทนาถึงกระบวนการ จัดกิจกรรมในวงกลมในแต่ละวิธีที่ครูได้ดูจาก เทปโทรทัศน์ไปแล้วอีกครั้งหนึ่ง และเปิดโอกาส ให้ครูได้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

หลังจากการนิเทศของผู้นำ ในแต่ละครั้งแล้วครูจะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมในวงกลม
ให้กับเด็กตามวิธีที่ได้รับการนิเทศ

การดำเนินการนิเทศใช้เวลา 8 สัปดาห์ โดยครูจะได้รับการนิเทศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
และผู้นำจะดำเนินการนิเทศในช่วงเวลา 12.30 - 14.30 น. ซึ่งเป็นช่วงที่เหมาะสมใน
การดำเนินการนิเทศ โดยแสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงเวลาที่ใช้ดำเนินการนิเทศ

เวลา	12.30 - 13.20	13.40 - 14.30
วัน		
จันทร์	กลุ่มทดลอง 1, 2	กลุ่มควบคุม 1, 2
อังคาร	กลุ่มควบคุม 3, 4	กลุ่มทดลอง 3, 4
พุธ	กลุ่มทดลอง 5, 6	กลุ่มควบคุม 5, 6
พฤหัสบดี	กลุ่มควบคุม 7, 8	กลุ่มทดลอง 7, 8
ศุกร์	กลุ่มทดลอง 9, 10	กลุ่มควบคุม 9, 10

3. เมื่อดำเนินการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์แล้ว จึงทำการสังเกตพฤติกรรมการสอน กิจกรรมในวงกลมของครูหลังการทดลอง (Posttest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้ช่วยวิจัย จำนวน 3 คน เป็นผู้สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล และนำคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสังเกตก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย

1.2 ความแปรปรวน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test

แบบ Independent

1100 คน
12 คน

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสองกลุ่ม ใช้ t-test

Independent (คู่มือ วังศรีคณะ. 2527 : 245)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าความแตกต่าง
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
	n_1	แทน	จำนวนครูของกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน	จำนวนครูของกลุ่มควบคุม
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
	s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

x	แทน	คะแนนดิบที่ได้จากการประเมิน
Σx	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบ
Σx^2	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบแต่ละตัวยกกำลังสอง
$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
t	แทน	อัตราส่วนค่าวิกฤตที่หามาจากค่าตาราง t
$\bar{x}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
$\bar{x}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
N	แทน	จำนวนครูชั้นเด็กเล็กในกลุ่มตัวอย่าง
n_1	แทน	จำนวนครูชั้นเด็กเล็กของกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนครูชั้นเด็กเล็กของกลุ่มควบคุม
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอน และแบบปกติปรากฏผลดังนี้

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครู
ชั้นเด็กเล็กระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนทำการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	s^2	t
กลุ่มทดลอง	10	129.80	39.76	1.88
กลุ่มควบคุม	10	124.30	45.81	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 3 พบว่า ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอนและครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ ก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอน และครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ มีความใกล้เคียงกัน คือ 129.80 และ 124.30 ตามลำดับ

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครู
ชั้นเด็กเล็กระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	10	180.30	59.01	9.75 **
กลุ่มควบคุม	10	145.80	65.96	

** t .01, 18 = 2.878

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 4 พบว่า ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลม
ของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอน และครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการ
นิเทศแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะทราบต่อไปว่าประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรม
ในวงกลมในแต่ละกลุ่มจะเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างไร จึงได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนก่อน
การทดลอง และหลังการทดลอง ของทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมด้วย ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
กลุ่มทดลอง	10	129.80	39.76	180.30	59.01	18.61**
กลุ่มควบคุม	10	124.30	45.81	145.80	69.96	6.43**

$$^{**} t_{.01, 9} = 3.250$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า ในแต่ละกลุ่มมีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่แต่ละกลุ่มจะพบว่า กลุ่มทดลองซึ่งได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอนนั้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึง 50.50 ในขณะที่กลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการนิเทศแบบปกติจะมีค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียง 21.50

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการทดลองเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอน และแบบปกติ ซึ่งสรุปเป็นลำดับขั้นตอนได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอน และครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอนและครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติมีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นครูชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ที่สอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 420 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

3.1 เทปโทรทัศน์สาธิตการสอนกิจกรรมในวงกลมสำหรับครูชั้นเด็กเล็ก 5 วิธี

โคแก็ การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 41 ข้อ

4. การดำเนินการทดลอง

4.1 การเตรียมการทดลอง ผู้วิจัยได้เขียนแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก ให้ผู้ช่วยวิจัยทราบเพื่อได้อนุมัติ และให้ผู้ช่วยวิจัยดูเทปโทรทัศน์สาธิตการสอนกิจกรรมในวงกลมทั้ง 5 วิธี ก่อนทำการสังเกตก่อนการทดลอง

4.2 ทำการสังเกตก่อนการทดลองด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 ดำเนินการทดลอง โดยครูในกลุ่มทดลองได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอน และครูในกลุ่มควบคุมได้รับการนิเทศแบบปกติ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 8 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

4.4 ระหว่างดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้บันทึกผลตามผลการสอนกิจกรรมในวงกลมของครูในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทุกคน คนละ 5 ครั้ง ครั้งละประมาณ 20 นาที

4.5 หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเป็นชุดเดียวกันกับที่ใช้สังเกตก่อนการทดลอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอน และครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอน และครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติปรากฏผลดังนี้คือ ครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอน และครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติมีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่า ครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอน และครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติมีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้ออ้างเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้คือ

1. การนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอน เป็นรูปแบบการนิเทศที่แปลกใหม่ และน่าสนใจสำหรับกลุ่มทดลอง อีกทั้งเป็นการนิเทศที่ครูได้เห็นตัวอย่างการสอนที่ดี และถูกต้องในหลาย ๆ วิธี เช่น การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม ดังนั้นครูจึงมีความสนใจร่วมมือและกระตือรือร้นในการรับการนิเทศ และสามารถนำเอาความรู้ทดลองจนเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ จากการสาธิตการสอนในเทปโทรทัศน์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมในวงกลมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เปเรอง กุมพ (2515 : 3 - 4) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการสาธิตว่า เทปโทรทัศน์สามารถใช้ในการสาธิตอย่างได้ผล ตรงจุดมุ่งหมาย เพราะได้เห็นในสิ่งที่ควรเห็น ได้เห็นตัวอย่างที่ดี และยังจำกัดความผิดพลาดในการสาธิตได้โดยที่รายการเทปโทรทัศน์มีการเตรียมไว้อย่างดี และครูที่สอนในเทปโทรทัศน์ต้องได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นครูที่สอนได้ดี และถูกต้อง

อนึ่ง การนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอนยังเป็นรูปแบบการนิเทศที่ครูสามารถมองเห็นขั้นตอนการสอนได้อย่างชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติการสอนด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับโรมิสโซวสกี (Romiszowski. 1937 : 89) ที่กล่าวว่า การใช้โทรทัศน์ หรือ เทปโทรทัศน์ในการสาธิตการสอนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและประหยัด อีกทั้งสามารถ

มองเห็นกระบวนการสอนได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ไพโรจน์ ตรีวัฒนกุล (2528 : 3) ยังได้กล่าวถึงคุณค่าของเทปโทรทัศน์ไว้ว่า สามารถดูซ้ำอีก หรือดูภาพซ้ำโดยไม่ทำให้เนื้อเรื่องเสียไป ซึ่งหมายถึง ไม่ว่าจะดูการสาธิตการสอนกิจกรรมในวงกลมเมื่อใดก็ยังคงได้ภาพ และเนื้อหาเหมือนเดิม

2. การนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอน เป็นรูปแบบการนิเทศที่นำมาเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เป็นสื่อประกอบการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ที่เน้นให้ทุกหน่วยงานนำมาเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเทปโทรทัศน์เป็นสื่อประสมที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นสื่อที่ให้เห็นทั้งภาพและได้ยินทั้งเสียงในขณะเดียวกัน (ไพโรจน์ ตรีวัฒนกุล. 2528 : 3) ดังนั้นจึงทำให้ครูสามารถเข้าใจกระบวนการสอนกิจกรรมในวงกลมทั้ง 5 วิธีได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และจดจำได้ดีกว่าสื่อที่เป็นคำพูดอย่างเดียว ดังเช่น กรอปเปอร์ (Groppe. 1966 : 50) ได้กล่าวว่าการบวนการสำคัญในการสร้างประสิทธิภาพ และความถี่รวบยอดย่อมเกิดขึ้นกับสื่อประเภทรูปภาพ รูปภาพประกอบเสียงโคจรรอบและดีกว่าสื่อประเภทนามธรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับ วิจิตร ภักดิ์ศรี (2523 : 74) ที่กล่าวว่าสื่อทั้งเสียงและภาพ เช่น โทรทัศน์ เทปโทรทัศน์ยอมทำให้เกิดความเข้าใจ ความคงทนของการจำ และการนำไปปฏิบัติดีกว่าสื่อประเภทพูดอย่างเดียว นอกจากนี้ สุกสวาท เกตุบุรุษ (2530 : 14) ยังได้กล่าวถึงลักษณะเด่นของเทปโทรทัศน์ว่าใช้ในการอบรม บุคคล สาธิตการสอน และพัฒนาทักษะตามปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง

3. จากตาราง 5 พบว่า ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอน และครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ มีความแตกต่างกัน และการนิเทศทั้ง 2 รูปแบบทำให้ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูหลังการทดลองสูงขึ้นนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังนี้คือ การจัดกิจกรรมในวงกลมทั้ง 5 วิธี ที่ครูทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับการนิเทศเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งครูไม่เคยได้ทราบเทคนิควิธี และกระบวนการสอนที่ชัดเจน และถูกต้องเช่นนี้มาก่อน จึงทำให้ครูมีความสนใจ และกระตือรือร้นในการรับการนิเทศเป็นอย่างดี และสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศไปจัดกิจกรรมให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้นิเทศยังได้มีการนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูทั้ง 2 กลุ่ม ในระหว่าง

การทดลองอีกควย โดยมีการติดตามผลตลอดการทดลองอย่างสม่ำเสมอ จำนวน 5 ครั้ง ซึ่งการนิเทศและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอเช่นนี้เป็นการสร้างขวัญกำลังใจที่ดีให้กับครู ทำให้ครูร่วมมือกับศูนย์เพื่ออย่างกระตือรือร้น และมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมในวงกลมมากขึ้น จึงทำให้ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูทั้ง 2 กลุ่มสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ บริกส์ และ จัสต์แมน (Briggs and Justman. 1952 : 5 - 19) ที่กล่าวว่า การนิเทศ และติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ครูมีขวัญดี ช่วยให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ อาคม จันทบุตร (2527 : 2) ที่กล่าวว่า การนิเทศ และติดตามผลอย่างสม่ำเสมอทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติการสอนของครูอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กหลังการทดลองของทั้ง 2 กลุ่มจะสูงขึ้น แต่ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอนก็จะสูงกว่าประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติอยู่นั่นเองดังผลสรุปในตาราง 5 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ดังนั้นการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอนจึงนับได้ว่าเป็นกิจกรรมการนิเทศที่ช่วยให้ครูชั้นเด็กเล็กมีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมสูงขึ้น และแตกต่างกับครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติซึ่งควรได้รับการส่งเสริม และขยายผลการนิเทศในรูปแบบนี้ให้แพร่หลายต่อไป

ข้อสังเกตจากการศึกษาครั้งนี้

1. เนื่องจากการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอนกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับครูในกลุ่มทดลองมาก ดังนั้นครูในกลุ่มทดลอง จึงมีความสนใจใคร่รู้ และมีความกระตือรือร้นในการรับการนิเทศดีมาก มีการจับบันทึกวิธีการ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมในวงกลมที่ได้เห็นจากการสาธิตในเทปโทรทัศน์อย่างละเอียดทุกขั้นตอน เพื่อนำไปใช้ในการสอนของตนเอง
2. ระยะต้น ๆ ของการทดลองพบว่า ครูทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความวิตกกังวลต่อการจัดกิจกรรมในวงกลมค่อนข้างสูง มีปัญหา และคำถามซ้ำถามศูนย์ (ผู้วิจัย) ค่อนข้างมากควย

เกรงว่าจะจัดกิจกรรมไม่ได้ตามที่ได้รับการนิเทศ แต่หลังจากการทดลองครั้งที่ 4 เป็นต้นไปพบว่า ครูมีความสบายใจขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น โดยเฉพาะครูในกลุ่มทดลองสามารถจัดกิจกรรมในวงกลมในวิธีต่าง ๆ ได้ดี มีการเตรียมและใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมอย่างพอเพียงและเหมาะสม และมีการผลิตสื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมขึ้นมาก

3. นักเรียนในโรงเรียนของครูทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความสนใจและกระตือรือร้นในการรวมกิจกรรมในวงกลมกับครูขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มทดลองพบว่า นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น เช่น มีความกล้าแสดงออก มีการช่วยเหลือและร่วมมือในการทำงานกลุ่ม มีการแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกับครูมากขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น และนอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาโรงเรียนทุกวันไม่ขาดเรียน และเรียนด้วยความสนุกสนานอีกด้วย

4. ครูกับนักเรียนทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีปฏิสัมพันธ์กันทางบวกมากขึ้น นักเรียนให้ความร่วมมือและกระตือรือร้นในการจัดทำสื่อประกอบกิจกรรมร่วมกับครูมากขึ้น โดยนำสื่อบางประเภททำให้ง่ายในท้องถิ่นมาจากบ้านอยู่เสมอ เช่น ผัก และผลไม้ต่าง ๆ ซึ่งก่อนการทดลองนั้นได้ทราบจากครูว่าเด็กไม่ค่อยให้ความร่วมมือ หรือมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับครูมากเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กในการนิเทศอย่างกว้างขวางและทั่วถึง และควรขยายผลจากการสาธิตการจัดกิจกรรมในวงกลมไปสู่กิจกรรมอื่น ๆ ด้วย

2. ศูนย์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กควรได้มีการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมในวงกลมโดยให้มีการจัดประสบการณ์และกิจกรรมหลาย ๆ วิธีในแต่ละสัปดาห์ เช่น การสนทนาและอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง และการเล่นเกม ฯลฯ และในแต่ละวิธีควรได้เสนอแนะกิจกรรมไว้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้ครูชั้นเด็กเล็กได้เลือกใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของเด็กและสภาพของท้องถิ่น

3. ในขณะที่ทำการทดลอง ผู้วิจัยควรได้มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมของครูในกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อจะไต่ถามประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมของครูเป็นระยะ ๆ อีกทั้งไต่ถามปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการวิจัยอีกด้วย

4. ในการวิจัยที่มีผู้ช่วยวิจัยช่วยเก็บข้อมูลนั้นควรไต่ถามความคิดเห็นจากผู้วิจัยที่มีคุณสมบัติเท่าเทียมกันหรือใกล้เคียงกันกับผู้วิจัยจึงจะทำให้การดำเนินการวิจัยเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการหาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้แบบโทรทัศน์สำหรับการสอนและแบบปกติในกิจกรรมอื่น ๆ บ้าง เช่น กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลางแจ้ง ฯลฯ

2. ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับการนิเทศรูปแบบอื่น ๆ บ้าง เช่น ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้แบบโทรทัศน์สำหรับการสอนกับการสอนการสอน

3. ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ บ้าง เช่น ครูสอนชั้นอนุบาลศึกษา ปีที่ 1 หรือปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้เปรียบเทียบผลความแตกต่างได้ชัดเจนขึ้น

4. ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางจิตสังคมของเด็กที่ครูได้รับการนิเทศแบบใช้แบบโทรทัศน์สำหรับการสอน และแบบปกติ โดยศึกษาในด้านความถี่รอบรอบ หักกะในการฟัง หักกะกระบวนทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ ว่าจะแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางจิตสังคมของเด็กที่ครูได้รับการนิเทศแบบใช้แบบโทรทัศน์สำหรับการสอนและแบบปกติ โดยศึกษาในด้านความเอื้อเฟื้อ ความช่วยเหลือ ความมีระเบียบวินัย ฯลฯ ว่าจะแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติมา ปรีดีคัลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2532.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. เอกสารประกอบการสอนวิชาประถม 421 วิทยาศาสตร์สำหรับครู
ประถม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.
- กาญจนา เกียรติประวิติ. วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและ
- การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป.
- เกตุสิน โชติกเสถียร. การใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียนเอกสารประกอบการสอน
เทคโนโลยี 320. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, กรมวิชาการ. การวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษา
ระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2530.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, กองวิชาการ. การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศ
ระดับก่อนประถมศึกษา. เอกสารเช็บบเล่ม, 2533.
- _____. โครงการนำร่องการจัดชั้นเด็กเล็กในพื้นที่ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ (2525 - 2527).
กรุงเทพฯ : อรุณสภา ลาดพร้าว, 2528.
- _____. การดูแลและให้การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ลาดพร้าวออรุณสภา,
2528.
- _____. แผนการศึกษาแห่งชาติ 2520 (ฉบับที่ 9). 2520. อักสำเนา.
- _____. เอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 9 การนิเทศ
การศึกษาชั้นเด็กเล็ก. กรุงเทพฯ : อรุณสภา ลาดพร้าว, 2529.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนชั้นเด็กเล็ก
ในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2527.
- _____. คู่มือการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2529.
- _____. แผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก. กรุงเทพฯ : อรุณสภาลาดพร้าว, 2533.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, หน่วยงานพิเศษ. สรุปผลการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534 ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ระยะครึ่งแผน. 2533.

จารุณี บุญคง. ความต้องการนิเทศการสอนในชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนประถมศึกษาเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2530. อัดสำเนา.

จำรัส น้อยแสงศรี. คู่มือการศึกษา เทคนิคและวิธีสอนของครู. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ฉวีวรรณ กิมาวงศ์. การศึกษาเด็ก. โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, โรงพิมพ์พิมพ์เนต, 2526.

ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์. การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในเขต 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

ชาญชัย อินทรประวัติ. วิธีสอนทั่วไปและการสอนแบบจุลภาค. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา : โครงการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2522.

ชาติ ณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งวัฒนา, 2521.

ชุติมา ลวสุคนันท์. การศึกษาสมรรถภาพของครูอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. แบบแผนการทดลองและสถิติ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

ทองทิพย์ วรรณพัฒน์ และคนอื่น ๆ. หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ (ประกอบการเรียนการสอนประกอบการศึกษา 131). พิมพ์ครั้งที่ 3. อุดรธานี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูอุดรธานี, 2522.

ธีรเทพ หองสดีชัย. ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

นงลักษณ์ สิ้นสืผล และคนอื่น ๆ. พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ :

กราฟิเคอาร์ท, 2524.

น้อมศรี เทพ และคนอื่น ๆ. การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียน
ประถมศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กในโรงเรียน
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.

นอมฤติ จงพฤษะ สมใจ พรหมศิริ และพยอม คุ้มมี. คู่มือการศึกษาวิธีสอนวิทยาศาสตร์.
กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2517.

บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กิยาวงศ์. วิธีสอนทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2527.

ประภากร โลหทองคำ และคนอื่น ๆ. กลุ่มการสอนกลุ่มสัมพันธ์ในโรงเรียนนครรราชสีมา.
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยนครรราชสีมา, 2522.

ปาริชาติ อรุณศักดิ์. การศึกษาการเล่นห่านที่ไม่จบเรื่องสมบูรณ์ที่มีผลต่อการคิดแบบอเนกนัยของ
เด็กปฐมวัย. ปรินญาพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

ประสาน เสรีบุญญา. เอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหน่วยที่ 9
การนิเทศการศึกษาชั้นเด็กเล็ก. เอกสารอันดับที่ 43/2528. กรุงเทพฯ : ชุดิมาการพิมพ์,
2528.

เป็รื่อง กุณท. การใช้โทรทัศน์ในห้องเรียน. กรุงเทพฯ : สหมิตร, 2515.

พนัส หันนาคิทร. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พิมพ์, 2526.

พัฒนา ชัยพงศ์. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2529.

ไพโรจน์ ตรีธธนากุล และนิพนธ์ ชุกศรี. เทคนิคการผลิตรายการวิดีโอเทปเพื่อการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ผลทันการพิมพ์, 2528.

ปิยัญญู สาธ. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณสาธาการพรว, 2515.

มานะ เอี่ยมปิยะ. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

รัชนี ศรีไพวรรณ. "การเล่นห่านและเล่าเรื่อง," สือภาษาชุมนุมภาษาไทยของอริสสาร
3(3) : 37 - 41; เมษายน 2516.

รองรัตน์ อิศรภักดี. "การนิเทศการศึกษา," ศูนย์การศึกษา. 6 - 7 ; พฤศจิกายน 2521.

ระเบียน เพชรประสิทธิ์. ปัญหาการนิเทศการศึกษาในจังหวัดพระนครและจังหวัดใกล้เคียง.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. อัดสำเนา.

ราตี ทองสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ. คู่มือการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :

อักษรไทย, 2529.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร,

2528.

รณาท รักสุดไทย. "ความสำคัญของการให้การศึกษาแก่ระดับประถมศึกษา," เอกสารการประชุมปฏิบัติการวิทยากร แกนนำการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2530 วันที่ 4 วันที่ 26 มีนาคม 2530 ณ โรงแรมนครเกษม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. 2530.

วไลพร พงษ์ศรีทัศน์. ผลของการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองประกอบอาหาร กับแบบปกติ.

ปริญญาโท คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

อัดสำเนา.

วิจิตร ภักดีรัตน์. วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์กับการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,

2533.

วินัย เกษมเศรษฐ์. "บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์," ประมวลบทความการนิเทศการศึกษา ปี พ.ศ. 2521. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2521.

วินิจ เกตุขำ และชาญชัย ศรีไสยเพชร. หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ.

กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โคร์, 2522.

วิโรจน์ อัมพิตักษ์. การใช้เทปโทรทัศน์ในการถ่ายทอดผลงานวิจัยทางด้านชาวเกษตรศาสตร์.

มิถุนายน - กรกฎาคม 2526.

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. "การเล่นหัตถ์เพื่อเสริมพัฒนาการทางอารมณ์แก่เด็กก่อนวัยเรียน,"

ประชาศึกษา. 29(3) : 37 - 39 ; พฤศจิกายน 2520.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. การศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียน

ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพฯ : ศูนย์เด็กโปรคักชั่น, 2520.

สังค อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
มิตรสหาย, 2529.

สรรัชย์ ศรีสุข. เปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมเกมนิทาน และ
ปริณิคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาโท ศึกษ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

สมพร ศรีใส. การพัฒนาแนวทางการนิเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก
ปฐมวัย เขตการศึกษา 11. ปริญญาโท ศึกษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา หน่วย 1 - 5.
กรุงเทพฯ : กราฟิการ์, 2524.

สุดสวาท เกตุภมย์. ความบกพร่องและความต้องการรายการวิดิโอเพื่อการศึกษาตามอาชีพสำหรับ
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน. ปริญญาโท ศึกษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

สุเทพ อ่อนใส. ศึกษา 131 หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ปฏิบัติ. ลพบุรี :
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี, 2523.

สุวัฒน์ พุทธิเมธา. การเรียนการสอนปัจจุบัน.(ศึกษา 333). กรุงเทพฯ : โอเคชั่นสโตร์,
2523.

อาคม จันทสุนทร. "การนิเทศภายในโรงเรียน," เอกสารประกอบคำบรรยายการสัมมนา
การศึกษาและพัฒนาหลักสูตรที่ห้องศูนย์สารนิเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2527. อัดสำเนา.

Adam, H.P. and F.G. Dickey. Basic Principles of Supervision. New York :
American Book Co., 1953.

Barr, A.S. Burton, W.H. and L.J. Brueckner. Supervision : Democratic
Leadership in the Improvement of Learning. 2nd ed. New York :
D; Appleton, Century Company, Inc., 1947.

Bloom, B.S. Stability and Chance in Human Characteristics. New York :
John Wiley and Son, 1964.

- Bryant, C.K. and H.R. Hungerford. "An Analysis of Strategies for Teaching Environmental Concepts and Values Clarification in Kindergarten," Journal of Environmental Education. 9(1) : 44 - 49; Fall, 1977.
- Campbell, D.M. Dissertation Abstracts International. 44(8) : 2409-A; February, 1982.
- Corwin, V.A. W.V. "A Comparision of Learning Geometry with or Without Laboratory Activities Using Manipulative Aids and Paper Folding Techniques," Dissertation Abstracts. 11 : 6584-A - 6585-A; May, 1978.
- Dale, E. Audiovisual Methods in Teaching. New York : The Dryken Press Inc., 1969.
- Dexon, D.J.J. and E. Saltz. "Training Disadvantages Preschoolers on Various Fantasy Activities Effects on Cognitive Functioning and Impulse Control," Child Development. Wayne State University, 2 : 369; June, 1977.
- Dill, W.R. "What Management Games Do Best," Management of Human Resource. Edited by Paul Pigors, N.Y. McGraw-Hill, Book Company, 1969.
- Good, C.V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw-Hill, 1973.
- Gordon, G.N. Educational Television. New York : The Center for applied Research in Education Inc., 1965.
- Grambs, J.D., J.C. Carr and R.M.Fitch. Modern Methods in Secondary Education. 3rd ed. U.S.A. : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1970.
- Gropper, G.L. "Learning From Visuals Some Behavioral Considerations. A V Communication Review. 1 : 37 - 69 ; Spring, 1966.
- Lucio, W.H. and J.D. McNeil. Supervision : A Synthesis of Thought and Action. New York : McGraw-Hill, 1962.
- Romiszowski, A.J. The Selection and Use of Teaching aids from the Farther Vision Educational Television today. p.89. Compilced by Allen D. Koenig and Raune B. Hill, The University of Wisconsin Press, Madison, 1969.
- Stoops, E. and others. Handbook of Education Supervision : A Guide for Practictioners. 2nd ed. Boston : Allyn and Bacon, 1978.

Trennepohl, H.J. "Supervisory Assistance Needed and Received by
Beginning Elementary Degree Teacher in Kansas, 1955 - 1956,"
Dissertation Abstracts International. Vol. 18. No. 3. 1958.

Wiles, K. Supervision for Better Schools. New Jersey : Prentice-Hall,
Inc., 1961.

စာအုပ်အကြောင်း

ภาคผนวก ก

- การวิเคราะห์มูลค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรม
ในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก
- การวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก

ตาราง 6 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครู
ชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้พบไทรทัศน์สำหรับการสอนและครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับ
การนิเทศแบบปกติ

ข้อ \ คนที่	1	2	3	T_i
1	2	3	3	8
2	2	3	3	8
3	2	3	3	8
4	2	3	4	9
5	2	3	4	9
6	4	5	4	13
7	2	3	3	8
8	2	3	3	8
9	2	4	3	9
10	2	3	3	8
11	2	3	3	8
12	2	4	4	10
13	2	3	3	8
14	2	4	4	10
15	4	3	5	12
16	4	4	4	12
17	4	4	4	12

ตาราง 6 (ต่อ)

กนท ข้อ	1	2	3	T_i
18	4	4	4	12
19	4	3	4	11
20	2	4	4	10
21	4	4	4	12
22	4	5	5	14
23	3	4	3	10
24	4	4	5	13
25	4	4	4	12
26	3	3	3	9
27	3	3	4	10
28	4	3	3	10
29	3	3	3	9
30	4	3	4	11
31	4	3	4	11
32	3	4	4	11
33	4	3	3	10
34	4	5	4	13
35	4	4	5	13
36	4	4	4	12

ตาราง 6 (ต่อ)

กบ กบ	1	2	3	T_i
37	3	4	4	11
38	4	4	4	12
39	4	3	4	11
40	4	4	4	12
41	4	4	4	12
P_i	130	147	154	431

$$SS_t = 2^2 + 2^2 + 2^2 + \dots + 4^2 - \frac{(431)^2}{41 \times 3} = 1583 - \frac{185761}{123}$$

$$= 1583 - 1510.25 = 72.75$$

$$SS_k = \frac{8^2 + 8^2 + 8^2 + \dots + 12^2}{3} - \frac{(431)^2}{41 \times 3} = \frac{4655}{3} - \frac{185761}{123}$$

$$= 1551.67 - 1510.25 = 41.42$$

$$SS_p = \frac{130^2 + 147^2 + 154^2}{41} - \frac{(431)^2}{41 \times 3} = \frac{62225}{41} - \frac{185761}{123}$$

$$= 1517.68 - 1510.25 = 7.43$$

$$SS_E = SS_t - SS_k - SS_p = 72.75 - 41.42 - 7.43 = 23.90$$

$$MS_p = \frac{SS_p}{df_p} = \frac{7.43}{3-1} = \frac{7.43}{2} = 3.72$$

$$MS_E = \frac{SS_E}{df_E} = \frac{23.90}{(3-1)(41-1)} = \frac{23.90}{80} = 0.30$$

$$\text{จากสูตร } r_{tt} = 1 - \frac{MS_E}{MS_p}$$

$$= 1 - \frac{0.30}{3.72}$$

$$= 1 - 0.08$$

$$= 0.92$$

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 6 พบว่า แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลม
ของครูชั้นเด็กเล็ก มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

การวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก
ที่ได้รับการนิเทศแบบใช้แฟ้มโทรทัศน์สำหรับการสอนและแบบปกติ มีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 7 ตารางคะแนนดิบ (X) ของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้แฟ้มโทรทัศน์สำหรับการสอน ก่อนการทดลอง

คนที่	ส่วนที่ 1 (50 คะแนน)	ส่วนที่ 2			รวมทั้งสิ้น (205 คะแนน)
		2.1 (50 คะแนน)	2.2 (60 คะแนน)	2.3 (45 คะแนน)	
1	33	28	36	30	127
2	33	31	38	31	133
3	35	29	36	30	130
4	35	27	35	31	128
5	35	35	38	32	140
6	33	31	37	28	129
7	35	31	36	32	134
8	34	33	36	32	135
9	32	32	36	27	127
10	32	25	31	27	115
ΣX	337	302	359	300	1298

$$\bar{X} = 129.80 \quad s^2 = 39.76$$

ตาราง 8 ตารางคะแนนดิบ (X) ของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติก่อนการทดลอง

ก.ที่	ส่วนที่ 1 (50 คะแนน)	ส่วนที่ 2			รวมทั้งสิ้น (205 คะแนน)
		2.1 (50 คะแนน)	2.2 (60 คะแนน)	2.3 (45 คะแนน)	
1	29	29	32	27	117
2	35	34	31	25	125
3	30	30	34	25	119
4	31	33	36	30	130
5	33	27	38	25	123
6	36	33	38	35	142
7	29	33	33	28	123
8	34	26	31	30	121
9	30	29	34	29	122
10	30	25	35	31	121
Σx	317	299	342	285	1243

$$\bar{X} = 124.30 \quad S^2 = 45.81$$

ตาราง 9 ตารางคะแนนดิบ (X) ของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้แบบโทรทัศนสำคัญ
การสอน หลังการทดลอง

ก.ที่	ส่วนที่ 1 (50 คะแนน)	ส่วนที่ 2			รวมทั้งสิ้น (205 คะแนน)
		2.1 (50 คะแนน)	2.2 (60 คะแนน)	2.3 (45 คะแนน)	
1	47	44	54	40	185
2	47	46	53	41	187
3	45	44	49	39	177
4	45	41	39	38	163
5	49	49	54	40	192
6	42	43	50	39	174
7	46	43	52	40	181
8	44	45	51	39	179
9	48	45	52	41	186
10	46	44	49	40	179
ΣX	459	444	503	397	1803

$$\bar{X} = 180.30 \quad s^2 = 59.01$$

ตาราง 10 ตารางคะแนนดิบ (X) ของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ หลังการทดลอง

คนที่	ส่วนที่ 1 (50 คะแนน)	ส่วนที่ 2			รวมทั้งสิ้น (205 คะแนน)
		2.1 (50 คะแนน)	2.2 (60 คะแนน)	2.3 (45 คะแนน)	
1	33	32	37	30	132
2	39	37	41	30	147
3	32	36	40	34	142
4	41	34	43	34	152
5	35	36	43	35	149
6	35	39	42	32	148
7	38	38	45	34	155
8	36	28	34	32	130
9	39	39	43	31	152
10	37	38	41	35	151
ΣX	365	357	409	327	1458

$$\bar{X} = 145.80 \quad s^2 = 65.96$$

การวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก
ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

กลุ่มทดลอง

$$N = 10$$

$$\bar{X} = 129.80$$

$$s^2 = 39.76$$

กลุ่มควบคุม

$$N = 10$$

$$\bar{X} = 124.30$$

$$s^2 = 45.81$$

$$t = \frac{129.80 - 124.30}{\sqrt{\frac{(10-1)39.76 + (10-1)45.81}{10+10-2} \left\{ \frac{1}{10} + \frac{1}{10} \right\}}}$$

$$= \frac{5.50}{2.93}$$

$$= 1.88$$

จากตาราง $t_{.05, 18} = 2.101$

การวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก
ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มทดลอง

$$N = 10$$

$$\bar{X} = 180.30$$

$$s^2 = 59.01$$

กลุ่มควบคุม

$$N = 10$$

$$\bar{X} = 145.80$$

$$s^2 = 65.96$$

$$t = \frac{180.30 - 145.80}{\sqrt{\frac{(10-1)59.01 + (10-1)65.96}{10+10-2} \left\{ \frac{1}{10} + \frac{1}{10} \right\}}}$$

$$= \frac{34.50}{3.54}$$

$$= 9.75^{**}$$

$$\text{จากตาราง } t_{.01, 18} = 2.878$$

ภาคผนวก ข

- แผนการนิเทศการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก
- ตัวอย่างบทโทรทัศน์ในการจัดทำบทโทรทัศน์สื่อนิทรรศการกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก
- แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก

ตาราง 11 แผนการนิเทศการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก

สัปดาห์ที่ 1	กิจกรรมที่นิเทศ
1	สนทนาและอภิปราย นิทาน
2	นิทาน สาธิต
3	สาธิต ปฏิบัติการทดลอง
4	ปฏิบัติการทดลอง การเล่นเกม
5	การเล่นเกม สนทนาและอภิปราย
6	สนทนาและอภิปราย นิทาน
7	นิทาน สาธิต
8	ปฏิบัติการทดลอง การเล่นเกม

บทโทรทัศน์การจัดกิจกรรมในวงกลมแบบการสนทนาและอภิปราย

หน่วยตัวเรา

เรื่อง การปฏิบัติตนใหม่ทีละนามยัค

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
	บทนำเรื่อง "การจัดกิจกรรมในวงกลมแบบการสนทนาและอภิปราย" - เด็กและครูรวมกันสนทนาและอภิปราย - ภาพเด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ กัน เช่น ฟังนิทาน ดูการสาธิต ปฏิบัติการทดลอง เล่นเกม เล่นอิสระ ฯลฯ	(เพลง ...) ในแต่ละวันจะมีการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวันละประมาณ 20 นาที ซึ่งกิจกรรมในวงกลมนี้จะเป็นกิจกรรมที่เด็กส่วนใหญ่มาเข้าร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมเดียวกันและเป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับเนื้อหาของการสอน ทั้งนี้โดยยึดความสนใจของเด็กเป็นหลัก การจัดกิจกรรมในวงกลมนี้มุ่งหมายที่จะให้เด็กได้รับความสนใจจากครูอย่างทั่วถึง จึงได้จัดให้เด็กนั่งในลักษณะครึ่งวงกลม หรือลักษณะวงกลม ซึ่งเด็กจะได้อยู่รวมกัน เป็นกลุ่มใหญ่ และจะได้ฝึกการทำกิจกรรมร่วมกัน รู้จักการรอคอย มีระยะความสนใจยาวนานขึ้น อีกทั้งเด็กยังได้เรียนรู้ทักษะบางอย่างที่จำเป็น เช่น การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ การใช้ภาษา การสื่อสาร และการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
	- แผนภูมิวิธีการจัดกิจกรรม ในวงกลม - ภาพเด็กกำลังทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน - ภาพวิทยากรบรรยาย	การจัดกิจกรรมในวงกลมครูสามารถทำได้ หลายวิธี เช่น การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง การสนทนาและอภิปราย และการเล่นเกม เป็นต้น แต่ในการที่จะดำเนินกิจกรรมในวงกลม ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ครูจะต้องเริ่มตั้งแต่ การเปลี่ยนกิจกรรมอื่นมา เช่น การไปห้องน้ำ การทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ฯลฯ และครู ควรจะเริ่มกิจกรรมในวงกลมโดยการใช้เพลง คำคล้องจอง การปรบมือเป็นจังหวะ การทำท่าทาง ต่าง ๆ ซึ่งเราเรียกเทคนิคต่าง ๆ นี้ว่า เทคนิค การเกยเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะเริ่ม กิจกรรมใหม่ ต่อไปนี้จะเป็นการสาธิตการจัดกิจกรรม ในวงกลม แบบการสนทนาและอภิปราย ซึ่ง การจัดกิจกรรมแบบนี้จะเริ่มด้วยครูและเด็ก นั่งล้อมวงในลักษณะครึ่งวงกลม เพื่อจะได้ สนทนาและอภิปรายร่วมกันค่ะ
1	เด็กและครูนั่งล้อมวงเป็น รูปครึ่งวงกลมและปรบมือ เป็นจังหวะ 1-2	ครู : เด็ก ๆ ค่ะ ตบมือเป็นจังหวะตามคุณครูนะคะ 1-2, 1-2, 1-2, ... พอแล้วค่ะ สวัสดีค่ะเด็ก ๆ

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
	- เด็กเล่นท่ารวมกับครู	เด็ก : สวัสดีค่ะ/ครับ
2	เด็กยกมือ	ครู : เมื่อเข้านักเรียนมาโรงเรียนใครอาบน้ำ บ้างคะ? ยกมือขึ้น ครู : ก็มากค่ะ ... วันนี้เรามาร้องเพลง "อาบน้ำ" กันสัก 2 รอบก่อนนะคะ เด็ก ๆ ร้องพร้อมกันค่ะ 1.. 2.. 3..
3	เด็กและครูร้องเพลงพร้อมกัน	เด็กและครู อาบน้ำชุ่มฉ่ำ ล้างหน้า ล้างตา ร้องเพลง : ฟอกสบู่ตัว ชำระเหงื่อไคล ราดน้ำให้ทั่ว เสร็จแล้วเช็ดตัว เราไม่ท้อแท้ สุขกายสบายใจ
4	ครูปรบมือ	ครู : เก่งมากค่ะ
5	ครูชูภาพให้เด็กดูทีละภาพ ภาพที่ 1 เป็นภาพคนร่างกาย แข็งแรง ภาพที่ 2 เป็นภาพ คนร่างกายไม่แข็งแรง	ครู : เด็ก ๆ ละ ครูมีภาพให้เด็กดูอยู่ 2 ภาพ นี้ภาพที่ 1 และนี้ภาพที่ 2 เด็ก ๆ ชอบภาพ ไหนเอ่ย?
6	เด็ก 2 - 3 คน ตอบคำถามครู	เด็ก : ... (ชอบภาพที่ 1 ค่ะ/ครับ)
7	ครูชูภาพที่ 1 อีกครั้ง	ครู : ทำไมจึงชอบคะ? เด็ก : ... (เพราะเขาร่างกายแข็งแรง... เพราะเขาอ้วน...เพราะเขายิ้ม ค่ะ/ครับ)

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
8	ครูสนทนาร่วมกับเด็ก	ครู : เหตุผลมีมากค่ะ คนในภาพนี้เขามีร่างกายแข็งแรงค่ะ ครู : แล้วเด็ก ๆ ทราบไหมคะว่าคนที่มีความแข็งแรงเขาต้องทำอะไรอย่างไรบ้าง? เด็ก : ... (ทราบค่ะ/ครับ)
9	เด็กชกมือและครูเรีอกให้ตอบคำถามครูทีละคน	เด็ก : ... (เขาออกกำลังกายทุกวัน เขากินอาหารที่มีประโยชน์ เขาไม่นอนดึก ค่ะ/ครับ)
10	เด็กและครูปรบมือพร้อมกัน	ครู : ตอบถูกทุกคนเลยนะคะ ปรบมือชมเชยเพื่อนหน่อยนะคะ
11	ครูชูภาพคนร่างกายอ่อนแอให้เด็กดูและสนทนาร่วมกับเด็ก	ครู : แล้วภาพนี้ละคะเด็ก ๆ ชอบไหม? เด็ก : ... (ไม่ชอบ ค่ะ/ครับ) ครู : ทำไมไม่ชอบคะ?
12	เด็กตอบคำถามครูทีละคนและรวมสนทนากับครู	เด็ก : (เพราะเขามีสุขภาพไม่แข็งแรง เขาผอม ค่ะ/ครับ) ครู : ทำไมเขาจึงไม่แข็งแรงและทำไมเขาจึงผอมละคะ? เด็ก : ... (เพราะเขาไม่ได้กินอาหาร เพราะเขากินอาหารไม่มีประโยชน์? เพราะเขาไม่ได้ออกกำลังกาย... เพราะเขากินนอน ค่ะ/ครับ) ครู : เก่งมากค่ะ ตอบถูกทุกคนเลยแล้วเด็ก ๆ อายากร่างกายแบบไหนคะ? เด็ก : ... (ร่างกายแข็งแรงค่ะ/ครับ)

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
		ครู : ถ้าอย่างนั้น เด็ก ๆ ต้องออกกำลังกายทุกวัน รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ อานน้ำชำระ เหงื่อไคลทุกวัน นอนพักผ่อนให้เพียงพอ แล้ว บายนทุกคนต้องนอนให้หลับนะคะ ร่างกาย จึงจะแข็งแรงคะ ครู : เรามาร้องเพลง อานน้ำพร้อมกันอีกสักครั้งนะคะ 1..2..3
13	เด็กและครูร้องเพลง	ครูและเด็ก ร้องเพลง : อานน้ำชุ่มชา ล้างหน้าล้างตา ฟอกสบู่ถูตัว ชำระเหงื่อไคล รากน้ำให้หัว เสร็จแล้วเช็ดตัว เราไม่ทูนมัว สุขกายสบายใจ
14	เด็กและครูปรบมือ	ครู : เก่งจังเลยคะ
15	เด็กเข้าแถวเตรียมไปห้องน้ำ	ครู : เด็ก ๆ คะ ใดเวลาไปห้องน้ำแล้วคะ เตรียมเข้าแถวใด (เพลง...)
16	วิทยากรสรุป	วิทยากร : การจัดกิจกรรมในวงกลมแบบสนทนาและ อภิปรายเป็นกิจกรรมที่ใช้กันอยู่เสมอและ ใช้รวมกับการจัดกิจกรรมแบบอื่น ๆ ได้ดี กิจกรรมแบบนี้เหมาะสำหรับเด็กเล็กมาก และหากครูผู้สอนเข้าใจวิธีสอนอย่างดีแล้ว เด็กจะได้รับการพัฒนาทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
		คือ คำนสศปญญา เด็กโตมีโอกาสคิดและแสดงความคิดเห็นของตนเอง คำนสังคม อารมณ์-จิตใจ เด็กจะได้รับความสนุกสนาน และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง รู้จักการรอคอย รู้จักการแบ่งปันสิ่งของ นอกจากนี้เด็กยังได้รับการพัฒนาทางกายาร่างกายจากการเคลื่อนไหวและท่าทางตามครูอีกด้วย

หมายเหตุ : ... หมายถึง คำตอบของเด็กอาจจะมีหลากหลายคำตอบ

บทโทรทัศน์การจัดกิจกรรมในวงกลมแบบการเล่นิทาน

หน่วยตัวเรา

เรื่อง กระต่ายน้อยหันสวส

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
1	บทนำเรื่อง "การจัดกิจกรรมในวงกลมแบบการเล่นิทาน" - เด็กฟังนิทาน - แขนงูมีวิธีการจัดกิจกรรมในวงกลม - วิธยากรบรรยาย เด็กและครูนั่งล้อมวงเป็นรูปครึ่งวงกลมและสนทนาร่วมกัน	(เพลง...) ในแต่ละวันจะมีการจัดกิจกรรมในวงกลมสำหรับเด็กวันละประมาณ 20 นาที ซึ่งกิจกรรมในวงกลมนั้นจะเป็นกิจกรรมที่เด็กส่วนใหญ่มานั่งรวมกันเพื่อทำกิจกรรมเดียวกัน และเป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับเนื้อหาของหน่วยการสอน ทั้งนี้โดยยึดความสนใจของเด็กเป็นหลัก การจัดกิจกรรมในวงกลม ครูสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติ การทดลอง การสนทนาและอภิปรายและการเล่นเกม เป็นต้น ต่อไปนี้จะเป็นการสาธิตการจัดกิจกรรมในวงกลมแบบการเล่นิทาน ซึ่งการเล่นิทานนี้จะเริ่มด้วยครูและเด็กนั่งล้อมวงในลักษณะครึ่งวงกลมค่ะ ครู : สวสทีคะเด็ก ๆ เด็ก : สวสทีคะ/ครับ ครู : วันนี้ครูมีนิทานสนุก ๆ อยู่เรื่องหนึ่งจะเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
2	เด็กยกมือ	ครู : ใครอยากฟังยกมือขึ้น
3	ครูชูหุ่นกระต่ายให้เด็กดู	ครู : นิทานที่ครูจะเล่ามีชื่อว่า "กระต่ายน้อยพันส่วย"
4	ครูและเด็กร่วมกันสนทนา	ครู : เด็ก ๆ รู้จักกระต่ายไหมคะ? เด็ก : ... (รู้จัก ค่ะ/ครับ) ครู : ไหนลองบอกครูซิคะ กระต่ายมีรูปร่างอย่างไร?
5	เด็กตอบคำถามครูทีละคน	เด็ก : ... (มีหูยาว มี 4 ขา มีขนนุ่ม ค่ะ/ครับ) ครู : เก่งมากคะ ต่อไปเรามาท่านิทานกันนะคะ
6	เด็กนั่งฟังนิทาน	... ลูกกระต่ายกับแมวเป็นเพื่อนรักกัน แมวเรียก
7	ครูชูหุ่นกระต่าย และหุ่นแมวประกอบการเล่านิทาน	กระต่ายว่า "คายน้อย" กระต่ายเรียกแม่ว่า "เหมียว" ครู : เด็ก ๆ ลองเรียก คายน้อย และเหมียว ซิคะ ?
8	เด็กเรียกชื่อสัตว์และครูชี้คหุ่่นสัตว์ที่เด็กเรียกชื่อเป็นการทวนรับ	เด็ก : คายน้อย คายน้อย... เหมียว เหมียว... ครู : ก็มากคะ
9	ครูเล่านิทานประกอบหุ่นและครูชี้คหุ่่นไปมาขณะที่เล่า	...วันหนึ่งกระต่ายน้อยพูดกับเหมียวว่า "วันนี้แล้วซิเนะ ที่เป็นวันประกาศผลการประกวดหุ่นน้อยพันส่วย" ดังนั้นบรรดาสัตว์ทั้งหลายก็พากันมาชุมนุมฟังผลการประกวดซึ่งปรากฏว่า คายน้อยได้เป็นหุ่นน้อยพันส่วย คายน้อยก็ใจมาก ส่วนเจ้าเหมียวไม่ได้รับรางวัลจึงอิจฉาคายน้อยเลยแกล้งเอาลูกกวาดสีสวย ๆ ไปวางไว้ที่หน้าบ้านคายน้อย หวังจะให้คายน้อยกินแล้วปวดฟันและฟันจะดำไม่สวย

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
10	ครูสนทนาร่วมกับเด็ก	ครู : เด็ก ๆ เคยทานลูกกวาดไหมคะ? เด็ก : ... (เคย ค่ะ/ครับ) ครู : ถ้าเราทานลูกกวาดมาก ๆ จะเป็นอย่างไรคะ? เด็ก : ... (ปวดฟัน... หันดู ค่ะ/ครับ)
11	ครูเล่านิทานและเชิดหุ่นกระต่าย ลิง และแมว	ครู : ค่ะ แควต่ายนอนทานลูกกวาดไปนิคเคี้ยวแล้วก็ รับแรงฟัน ต่ายนอนจึงไม่ปวดฟัน และหันดู ...วันต่อมาเจ้าเจ๊กเอาช็อกโกแลตมาวางไว้อีก บังเอิญเจ้าเหมียวมาเห็นเข้าจึงกินช็อกโกแลตจนหมด และหันในใจเองเจ้าเหมียวก็ร้องเสียงลั่น เพราะ ปวดฟัน โอ๊ย... โอ๊ย... ช่วยด้วย... ช่วยด้วย...
12	ครูเชิดหุ่น หมอกับแมว สนทนากัน	พ่อด่ายนอนทราบเรื่องจึงพาเหมียวไปหาหมอ หมอ บอกว่า ฟันของเหมียวดูมาก และถามเหมียวว่า "ไม่ชอบแปรงฟันใช่ไหม?" เหมียวตอบว่า "ไม่ชอบครับ หมอ" หมอจึงแนะนำให้เหมียวแปรงฟันให้สะอาดทุกวัน
13	เด็กและครูปรบมือพร้อมกัน	ครู : นิทานเรื่องหนูนอนหันส่ายก็จบลงเพียงเท่านั้นคะ เด็ก ๆ ปรบมือให้ต่ายนอนหันส่ายนอนซิคะ
14	ครูและเด็กสนทนาร่วมกัน	ครู : สนุกไหมคะ? เด็ก : ... (สนุกค่ะ/ครับ) ครู : เด็ก ๆ อยากเป็นใครในนิทานเรื่องนี้คะ? เด็ก : ... (อยากเป็นต่ายนอน ค่ะ/ครับ)

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
		ครู : ทำไมถึงอยากเป็นคายน้อยคะ? เด็ก : ... (เพราะคายน้อยทันสมัย/ครับ)
15	เด็กยกมือ	ครู : ใครอยากทันสมัยเหมือนคายน้อย ยกมือขึ้น ครู : แล้วเด็ก ๆ จะทำอะไรละคะ ทันใจจะสวย?
16	เด็กตอบคำถามครูและสนทนา ร่วมกัน	เด็ก : ... (แปรงฟันทุกวัน ค่ะ/ครับ) ครู : เก่งมากค่ะ แล้ววันนี้เด็ก ๆ อาบน้ำแปรงฟัน หลังรับประทานอาหารและก่อนเข้านอน ค่ะ คุณนะคะ ครู : เด็ก ๆ ร้องเพลงแปรงฟันได้หรือเปล่าคะ? เด็ก : ... (ได้ค่ะ/ครับ) ครู : ถ้าอย่างนั้นเรามาร้องเพลงแปรงฟันกันคะ ร้องพร้อม ๆ กันนะคะ หนึ่ง สอง สาม
17	เด็กและครูร้องเพลง 2 เพลง	ครูและเด็กร้องเพลง : ฟันเข้ากลางหน้าแปรงฟัน แปรงฟันทุกวันทันจะสวยดี แปรงขึ้นแปรงลงเข้าซี่ วันละ 2 ที แปรงฟันแปรงฟัน
18	วิทยาการสรุป	วิทยาการ : การเล่านิทานเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญและ จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็ก เพราะเด็ก ในวัยนี้ชอบฟังนิทานกันมาก นิทานจะทำให้ เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน มี ความสนใจในกิจกรรมมากขึ้น มีสมาธิใน

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
		การฟัง มีทัศนคติที่ดีและเกิดจินตนาการ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมในวงกลมแบบ การเล่านิทาน ครูยังสามารถสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรมที่ดีให้กับเด็กได้อีกด้วย

หมายเหตุ : ... หมายถึง คำตอบของเด็กอาจจะมีหลากหลายคำตอบ

บทโทรทัศน์การจัดกิจกรรมในวงกลมแบบการสาธิต

หน่วย สวัสดิศึกษา

เรื่อง การปฐมพยาบาล

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
	บทนำเรื่อง - การจัดกิจกรรมในวงกลมแบบการสาธิต - เด็กดูการสาธิต - แผนภูมิวิธีการจัดกิจกรรมในวงกลม - วิชชากรบรรยาย	(เพลง...) ในแต่ละวันจะมีการจัดกิจกรรมในวงกลมสำหรับเด็กวันละประมาณ 20 นาที ซึ่งกิจกรรมในวงกลมนั้นจะเป็นกิจกรรมที่เด็กส่วนใหญ่มาเข้าร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมเดียวกัน และเป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับเนื้อหาของการสอน ทั้งนี้ โดยยึดความสนใจของเด็ก การจัดกิจกรรมในวงกลมครูสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติ การทดลอง การสนทนาและอภิปราย และการเล่นเกม เป็นต้น ต่อไปนี้จะเป็นการสาธิตการจัดกิจกรรมในวงกลมแบบการสาธิต ซึ่งการสาธิตนี้จะเริ่มด้วยครูและเด็กนั่งล้อมวงในลักษณะครึ่งวงกลมเพื่อครูจะได้สนทนาและอภิปรายร่วมกับเด็ก
1	เด็กและครูนั่งล้อมวงเป็นรูปครึ่งวงกลมและสนทนาร่วมกัน	ครู : สวัสดิ์คะเด็ก ๆ เด็ก : สวัสดิ์คะ/ครับ ครู : เด็ก ๆ คะ เมื่อสักครู่นี้ครูเห็นเด็กผู้ชายตัวเล็ก ๆ คนหนึ่งเดินร้องไห้ตามครูไป และที่หัวเข่ามีแผลเลือดออกด้วย สงสัยจะหกล้ม

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
		ครู : เด็ก ๆ เคยเป็นแผลไหมคะ? เด็ก : ... (เคยคะ/ครับ) ครู : ทำไมถึงเป็นแผลคะ?
2	เด็กยกมือและตอบคำถามครูทีละคน	เด็ก : (หกล้ม ตกบันได เขี่ยบะเชือกแก้ว มีบาดแผล/ครับ) ครู : แผลเด็ก / ทำอย่างไร แผลจึงหายคะ? เด็ก : ... (ทายา คะ/ครับ)
3	กล่องกระดาษมีฝาคลุมไว้	ครู : ที่หลังต้องระวังดี ๆ นะคะอย่าให้เป็นแผลอีก วันนี้ครูมีของให้เด็ก ๆ ดูทั้งหลายอย่างคะ อยู่ในกล่องนี้ไง เด็ก ๆ อยากรู้อะไรไหมคะ? เด็ก : ... (อยากรู้คะ/ครับ)
4	ครูหยิบของออกจากกล่องทีละชิ้น แล้วชี้ให้เด็กดู ซึ่งมี สำลี ขาแดง ผ่าพันแผล	ครู : นี่อะไรเอ่ย? เด็ก : ... (สำลี คะ/ครับ) ครู : นี่อะไรคะ? เด็ก : ... (ขาแดง ผ่าพันแผล คะ/ครับ)
5	ครูหยิบขวดแอลกอฮอล์และพลาสติกแอลกอฮอล์ให้เด็กดูทีละอย่าง	ครู : เก่งมากคะ แล้วนี่คือ แอลกอฮอล์ และนี่คือ พลาสติกแอลกอฮอล์คะ วันนี้ครูจะเป็นคุณหมอนักศึกษาค้นคว้าเก็บให้เด็ก ๆ ดู อยากรู้อะไรไหมคะ? เด็ก : ... (อยากรู้คะ/ครับ)

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
		ครู : ถ้าอย่างนั้น ครูขออาสาสมัครเป็นคนจับ 1 คน คะ ใครคะ? เห็นออกมาหาครูเลยคะ
6	เด็กอาสาสมัครเดินมาหาครู นั่งลงใกล้ ๆ ครูแล้วเหยียดเท้า ไปข้างหน้า	ครู : โอโฮ / เก่งมากคะ ประมื่อให้อาสาสมัครเหยียด เท้าใกล้ ๆ ครูนะคะ แล้วเหยียดเท้าออกไปคะ ...สมมุติว่าเพื่อนกลมหัวเข่าแตก เด็ก ๆ อู๊ ๆ นะคะ ว่าครูจะรักษาคคนเจ็บคนนี้อย่างไรบ้าง?
7	ครูทำแผลให้เด็กอาสาสมัคร ขา ๆ แล้วสนทนาร่วมกับ เด็กอื่น ๆ	ครู : ก่อนอื่นต้องเอาสำลีชุบแอลกอฮอล์เช็ดแผลก่อน เด็ก ๆ ทราบไหมคะว่าทำไมต้องเอา แอลกอฮอล์เช็ดแผลก่อน เด็ก : ... (ทำเชื้อโรค คะ/ครับ) ครู : เก่งมากคะ ถ้าเราหาแอลกอฮอล์ไม่ได้เราจะ ใช้น้ำสะอาดแทนก็ได้คะคะ ต่อไปครูก็เอาสำลี ชุบน้ำแดงมาใส่แผลให้เพื่อนเพื่อรักษาแผลให้ หายเร็ว ๆ แล้วจึงเอาผ้าพันแผลปิดแผลไว้ แล้วใช้พลาสติกเอร์ปิกห่ออีกครึ่งหนึ่งคะ
8	แผลของเด็กที่ได้รับการ ปฐมพยาบาลเรียบร้อยแล้ว	ครู : เอา / เสร็จแล้วคะ ครู : เด็ก ๆ รู้อย่างไรคะ? ทำไมครูจึงเอาผ้าพันแผล และพลาสติกเอร์ปิกแผล
9	เด็กยกมือและครูชี้ให้ตอบคำถาม ของครูทีละคน	เด็ก : ... (กันฝุ่น กันน้ำ กันเชื้อโรค คะ/ครับ)

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
10	เด็กและครูปรบมือพร้อมกัน	ครู : โอโฮ เก่งมากค่ะ ปรบมือให้คนเก่งหน่อยซิคะ? และปรบมือให้อาสาสมัครด้วย ชอบใจมากค่ะ กลับไปนั่งที่ได้อีก
11	ครูและเด็กสันทนาการร่วมกัน	ครู : เด็ก ๆ เคยถูกทำแผลแบบนี้หรือเปล่าคะ? เด็ก : ... (เคย ค่ะ/ครับ) ครู : ใครทำแผลให้เด็ก ๆ ค่ะ เด็ก : ... (คุณหมอ คุณพ่อ คุณแม่ ... ค่ะ/ครับ)
12	เด็กร้องเพลงตามครูและ ร้องเพลงพร้อมกันครู	ครู : พี่หลังเด็ก ๆ ต้องระวังให้ทันนะค่ะ อย่าให้เป็นแผลอีก เด็ก ๆ ร้องเพลงเดินและวิ่งตามครูนะค่ะ "เดิน เดิน วิ่ง วิ่ง เดิน เดิน อย่ามัวเพลินเดินวิ่งให้ดี บึงเอ๋ยเดินวิ่งไม่ตี เราจะมีอันตราช"
13	เด็กเข้าแถวเตรียมตัว ไปห้องน้ำ	ครู : เก่งมากค่ะ พรุ่งนี้เราจะแสดงท่าทาง ประกอบเพลงกันนะค่ะ เด็กครูจะให้ เด็ก ๆ ไปห้องน้ำจะ เตรียมตัวเข้าแถวได้อีก (เพลง...)
14	วิทยากรสรุป	วิทยากร : การจัดกิจกรรมในวงกลมแบบการสาธิต เป็นวิธีการช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจ ในบทเรียนได้อย่างรวดเร็ว เพราะเด็ก ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้เห็น

ลำดับ	ภาพ	เสียง/คำบรรยาย
		ภาพจริง สามารถมองเห็น และเข้าใจ กระบวนการต่าง ๆ อย่างเป็นลำดับ ขั้นตอน ใคอย่างชัดเจน และยังได้รับ ความสนุกสนานอีกด้วย นอกจากนี้ การกิจกรรมในวงกลมแบบการสาธิต ทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดง ความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ของตน ท้ายความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

หมายเหตุ : ... หมายถึง คำตอบของเด็กอาจจะมีหลากหลายคำตอบ

แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพห้องเรียน

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงตามที่ท่านได้พบเห็น โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	คะแนนเท่ากับ	5
เหมาะสมมาก	คะแนนเท่ากับ	4
เหมาะสมปานกลาง	คะแนนเท่ากับ	3
เหมาะสมน้อย	คะแนนเท่ากับ	2
เหมาะสมน้อยที่สุด	คะแนนเท่ากับ	1

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>สภาพห้องเรียน</u>					
1. ห้องเรียนมีพื้นที่กว้าง สะอาดและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม					
2. มีการจัดมุมประสบการณ์ภายในห้องเรียน					
3. มีการจัดเนื้อหาไว้สำหรับทำกิจกรรมในวงกลม					
4. มีการจัดลักษณะที่นั่งเอื้อต่อการรวมกิจกรรมของเด็ก					
5. มีการจัดป้ายนิเทศที่สัมพันธ์กับหน่วยการสอน					
6. อัตราส่วนระหว่างครูกับเด็กเหมาะสม					
7. สถานที่ตั้งห้องเรียนเหมาะสมปราศจากกลิ่นและเสียงรบกวน					

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้หรือไม่อับทึบ					
9. มีห้องใช้ประจำห้องเรียนที่จำเป็น					
10. มีห้องใช้ส่วนตัวของเด็กพอเพียง					

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูตามที่ท่านได้พบเห็น โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

พฤติกรรมที่พบมากที่สุด	คะแนนเท่ากับ	5
พฤติกรรมที่พบมาก	คะแนนเท่ากับ	4
พฤติกรรมที่พบปานกลาง	คะแนนเท่ากับ	3
พฤติกรรมที่พบน้อย	คะแนนเท่ากับ	2
พฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด	คะแนนเท่ากับ	1

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. <u>การจัดเตรียมและการใช้สื่อ - อุปกรณ์</u>					
1.1 มีการจัดเตรียมสื่ออย่างพอเพียงกับจำนวนเด็ก					
1.2 สื่อมีขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็ก					
1.3 สื่อมีความเหมาะสมกับความสนใจของเด็ก					

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.4 สื่อดีความเหมาะสมกับเนื้อหาในหน่วยการสอน					
1.5 เป็นสื่อที่ครูสามารถจัดทำขึ้นเองหรือเป็นสื่อที่จัดทำ โดยภายในท้องถิ่น					
1.6 สื่อดีความเหมาะสมกับรูปแบบของกิจกรรมที่จัด					
1.7 ครูใช้สื่อได้เหมาะสมกับรูปแบบของกิจกรรมที่จัด					
1.8 ขั้นตอนในการใช้สื่อเป็นไปอย่างราบรื่น					
1.9 มีการจัดเตรียมสื่อไว้ในที่ที่เหมาะสมสะดวกต่อการใช้ ในการจัดกิจกรรม					
1.10 มีการจัดเก็บสื่อ - อุปกรณ์ อย่างเรียบร้อยหลังจาก ใช้แล้ว					
2. การจัดการประสบการณ์และกิจกรรม					
2.1 จัดกิจกรรมได้เหมาะสม สอดคล้องกับวัยและ ความสนใจของเด็ก					
2.2 เป็นกิจกรรมที่จัดได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายใน การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา					
2.3 มีลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ซึ่งได้แก่ ขั้นนำ ขั้นดำเนินกิจกรรมและขั้นสรุป					
2.4 จัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนได้อย่างราบรื่น					

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.5 จัดกิจกรรมใดอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามวิธีต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมในวงกลม เช่น การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติ การทดลอง การสนทนาและอภิปรายและการเล่นเกม ฯลฯ					
2.6 มีการชักชวนกิจกรรมตามความสนใจของเด็กและสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม					
2.7 เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมด้วยตนเองตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล					
2.8 เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมทำกิจกรรมทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มอย่างทั่วถึง					
2.9 ให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและมีโอกาสคลุกกันเป็นผู้นำ ผู้ตาม					
2.10 มีการใช้คำถามเร้าความสนใจของเด็กอยู่เสมอ					
2.11 มีการใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิดแก้ปัญหา โดยครูใช้คำถาม ทำไม? อย่างไร?					
2.12 มีการประเมินเด็กในระหว่างทำกิจกรรมอยู่เสมอ					
3. <u>การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน</u>					
3.1 ครูให้ความสนใจเด็กอย่างทั่วถึง					
3.2 ครูมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีอารมณ์มั่นคง					

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.3 ครูมีอารมณ์ขันและกระตุ้นความสนใจของเด็ก อยู่เสมอ					
3.4 ครูใช้ภาษาที่ถูกต้อง สุ่มภาพ ชัดเจน					
3.5 ครูยอมรับความคิดเห็นของเด็กให้กำลังใจแก่เด็ก					
3.6 ครูส่งเสริมให้เด็กช่วยเหลือตนเองอยู่เสมอ					
3.7 ครูใช้แรงเสริมกับเด็ก เช่น ยกย่อง ชมเชย เด็กในจังหวะที่เหมาะสม					
3.8 ครูใช้เทคนิคในการเก็บเด็กได้อย่างเหมาะสม เช่น ใช้เพลง ทาทาง คำคล้องจอง ฯลฯ					
3.9 ครูควบคุมสถานการณ์ในห้องเรียนได้ดี					

ภาคผนวก ก

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
- รายชื่อโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- รายชื่อครูในกลุ่มตัวอย่าง
- รายชื่อผู้ช่วยวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจบทโทรทัศน์

1. อาจารย์ราตี	ทองสวัสดิ์
2. อาจารย์พนิต	วันโน
3. อาจารย์อัมชลี	ไสยวรรณ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็ก

1. อาจารย์นางเยาว์	แสงเพ็ญแข
2. อาจารย์อุไรเรือน	วชิระเกษม
3. อาจารย์เอื้องฟ้า	สมบัติพันธ์

รายชื่อโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1. โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด
2. โรงเรียนบ้านหนองลึกโคกสูง
3. โรงเรียนบ้านคางฮางโคกพิลา
4. โรงเรียนบ้านเหล่าสาม
5. โรงเรียนบ้านสี่แก้ว
6. โรงเรียนบ้านเลา
7. โรงเรียนบ้านหนองแวง
8. โรงเรียนบ้านนาโพธิ์
9. โรงเรียนบ้านซอนแก่น

รายชื่อครูชั้นเด็กเล็กในกลุ่มตัวอย่าง

1. นางสาวพร	อุกมพร
2. นางพิบูล	ศรีรักษ์
3. นางลลิตลักษณ์	ธงศรี
4. นางเพชร	ภาวาลี
5. นางวิไลพร	สุวรรณาภา
6. นางศิริลักษณ์	ปัจจาเดช
7. นางวารุณี	อุณโสมณ
8. นางอวยพร	ธนะพันธ์
9. นางมะลิ	วรรณาม
10. นางวนิดา	กลับทวี
11. นางเพ็ญเพ็ญ	เครือคำ
12. นางสาวจิ	เจียจางวาศ
13. นางลลิตา	อารีเอื้อ
14. นางสาวสนา	สังจมนโน
15. นางทองคำ	ศรีอุตร
16. นายบุญสิน	พิลาภ
17. นางนฤมล	ทิพย์ลม
18. นางสาว	ชระณีย
19. นางไพลย์	สมทิลา
20. นางทองอินทร์	ศุภกิจ

รายชื่อผู้ช่วยวิจัย

1. นายเรืองเดช	ผลากอง	ศึกษานิเทศก์อำเภอมืองร้อยเอ็ด
2. นายถวิล	เนตรวงศ์	ศึกษานิเทศก์อำเภอมืองร้อยเอ็ด
3. นายบรรจบ	พลสามารถ	ศึกษานิเทศก์อำเภอมืองร้อยเอ็ด

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวนันทา ชื่อสกุล โพธิ์คำ

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 56 ถ.เพยาวภิบาล อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด 45000

สถานที่ทำงาน หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2503 มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

พ.ศ. 2507 ป.กศ.สูง จากวิทยาลัยครูมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

พ.ศ. 2515 กศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

พ.ศ. 2534 กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับความนิเทศ
แบบใช้เทปโทรทัศน์สำหรับการสอนและแบบปกติ

บทคัดย่อ

ของ

นันทา โพธิ์คำ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

กันยายน 2534

การศึกษานี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลม
ของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอนและครูชั้นเด็กเล็กที่รับ
การนิเทศแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เป็นครูชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอเมืองร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 20 คน แบ่งเป็น
กลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย การทดลองใช้เวลา
8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 8 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลอง
ด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ เทปโทรทัศน์สาธิตการสอนกิจกรรมในวงกลม และ
แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบบสังเกต
พฤติกรรมการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูลคือการทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples)

ผลการศึกษาพบว่า ครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอนและ
ครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติมีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

GROUP ACTIVITY ARRANGEMENT OF PRE-PRIMARY TEACHERS SUPERVISED
BY VIDEOTAPE DEMONSTRATION AND TRADITIONAL STYLE

AN ABSTRACT

BY

NANTA POKAM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

September 1991

The purpose of this study was to compare the efficiency in group activity arrangement of pre-primary teachers supervised by Videotape Demonstration and pre-primary teachers supervised by Traditional Style.

The samples for this study were 20 teachers who were teaching in pre-school classes at Amphur Muang Roi-Et, Roi-Et province. The experiment was in first semester of academic year, 1991. Simple Random Sampling was used to assign 10 teachers in the experimental group and 10 in control group. The supervision for both experimental and control group were arranged by researcher for the period of 8 weeks, once a week, and each for 50 minutes.

The instruments for this study were the Videotape Demonstration about group activity arrangement and the Observation Sheet for teachers' behaviors, developed by researcher which reliability was .92. The data was analyzed by t-test for Independent Samples.

The finding of this study was significantly at .01 level in pre-primary teachers supervised by Videotape Demonstration and pre-primary teachers supervised by Traditional Style.